

JAV KARO LAIVAI APŠAUDĖ INCHON UOSTA

PAVARIUS LEINO IŠ MINISTERIJOS, ŽMONA PAREIKALAVO PERSKYRŲ

Herta Kussinen tol gyveno su vyru, kol manė, kad jis sugebės suruošti perversmą

HELSINKIS, Suomija, rugs. 14 d. — Herta Kuusinen, Stalino suomiams brukamo kvilingo dukterė ir buvusio Suomijos vidaus reikalų ministerio žmona, gavo perskyras su savo vyru Yrjo Leino. Kol Leino buvo vidaus reikalų ministerijoje, Herta, vyriausias Suomijos komunistų vadas, labai gražiai su savo vyru sugyveno. Bet kai suomių parlamentas, pastebėjęs netvarką, pavarė Leino iš ministerijos, Herta jau negalėjo su juo ilgiau gyventi.

Suomiai, Maskvos spaudžiami, 1945 metais atidavė komunistui Leino vidaus reikalų ministeriją, bet viskas buvo taip patvarkyta, kad jis neturėjo teisės kištis į policiją. Leino savarakiškai pradėjo organizuoti savo policiją. Jis, aišku, norėjo sudaryti pakankamą jėgą perversmui. Suomių parlamentas, patyręs apie Leino planus, pavarė jį iš ministerijos. Maskvos agentai tuojau pradėjo pasakoti, kad Leino turėjo progą pagrobti valdžią, bet nesugebėjo.

TUOJAU PRASIDĖJO NERAMUMAI ŠEIMOJE

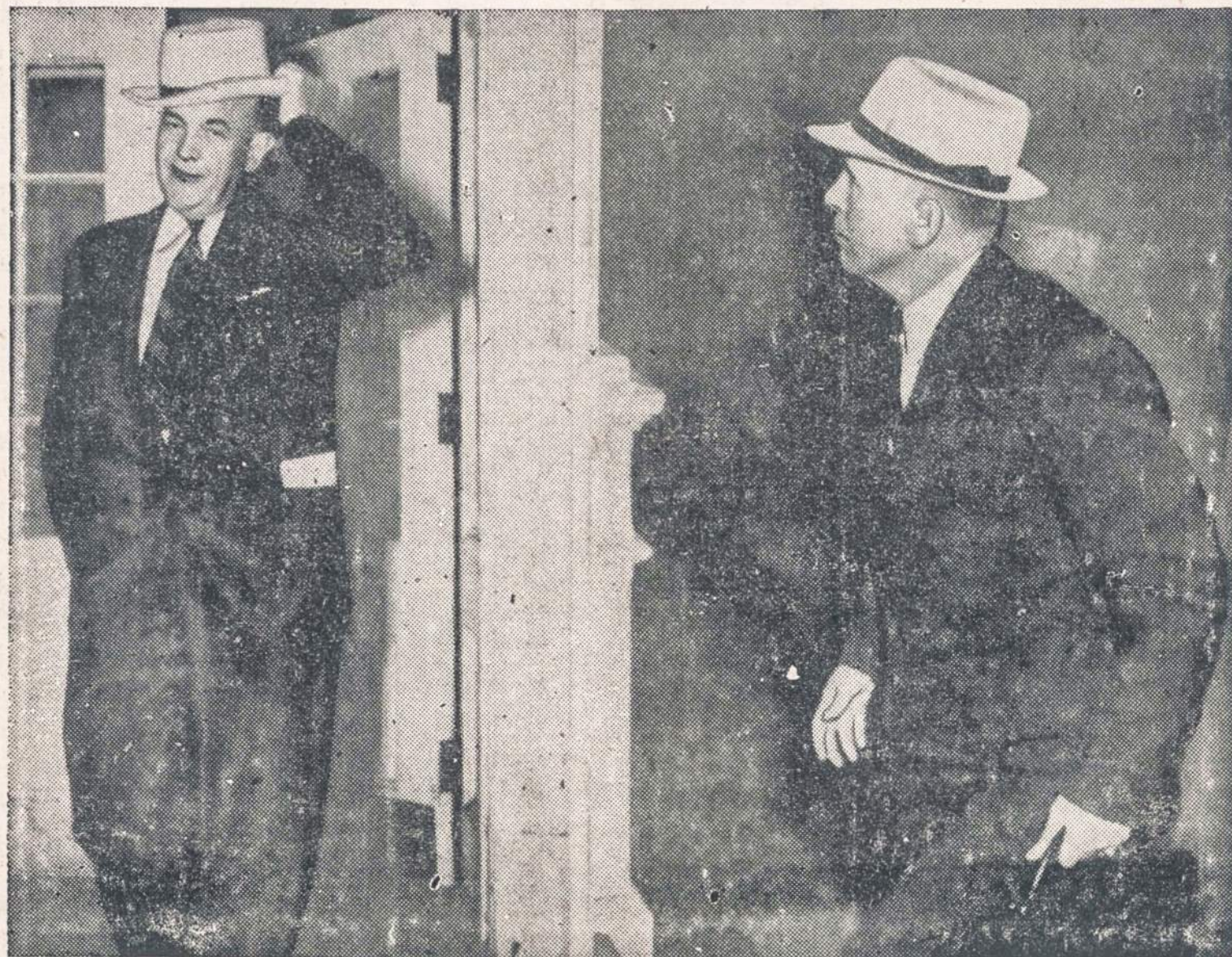
Išvairius Leino, tuojau pradėjo sklisti gandai, kad komunistų vadų sudarytoje šeimoje prasidėjo neramumai. Patys komunistai pasakojo, kad Leino pradėjęs smarkiai girtuokliuoti, jį kankinąs Maskvos priekaištai. Leino jau nesirodė viešame gyvenime. Pradžioje pati Herta paneigė gandus, bet prieš porą metų jį įsitikino, kad Leino tikrai kenks politinei josios karjerai.

Ji tvirtino teismui, kad Leino girtuokliaujas ir tapęs nesugyvenamu. Suomių teismas perskyrė Hertą nuo vyro.

Tvartinama, kad paskutiniu metu Herta vėl susitikio su buvusiu senu savo meilužiu. Tai buvęs Raudonosios Armijos karininkas Fritz Lehain.

Jiedu susitikę Rusijoje. Savo laiku jiedu kartu ir gyvybę kaip vyras su žmona, nors ir nebuvo legaliai susituokę. Vėliau jiedu išsiskyrė. Lehain likęs Rusijoje, o ji susituokusi su Leino.

1944 metais Lehain, pasinaudodamas labai plačia amnestija, grįžo Suomijon. Rusijoje jis buvo gyvenęs nuo 1918 metų, kai nepavyko komunistų ruoštas perversmas. Dabar jis gyvena Helsinkio priemiestyje. Manoma, kad Fritz Lehain dabar yra vyriausias suomių komunistų partijos patarėjas.

Gyvybos sekretorius Louis A. Johnson (kairėje), kuris pasitraukė iš savo pareigų, Gen. George C. Marshall (dešinėje) užims jo vietą.

MOLOTOVAS SIŪLĖS PRADĖTI KARĄ, MALENKOVAS JĮ SUVALDĖS

Antradienį prasidės Jungtinių Tautų ansamblėja, į New Yorką važiuoja įgalioti atstovai

WASHINGTON, D. C., rugs. 14 d. — Vicespremleris V. Molotovas norėjęs tuojau pradėti karą prieš "imperialistines valstybes, bet Georgij Malenkov jį suvaldė, sako Chicago "Herald American" korespondentas.

Molotovas reikalavęs vesti griežtesnę politiką JAV ir Vakarų Europos atžvilgiu, bet politbiuras jam nepritaręs. Molotovas apskaičiuoja, kad Sovietų Sąjunga dabar galėtų laisvai veržtis į vakarus, o Malenkovas mano, jog Rusija dar turi geriau pasiruošti.

KLAUSYMAS SVARSTYTAS RUGSĖJO PRADŽIOJE

Iš Rytų Vokietijos ateinančios žinios sako, kad politbiuras šį klausimą svarstęs rugsėjo pradžioje.

Molotovas tvirtina, kad vakarai yra supuvę, jei Rusija maršuos, tai atneštų nepaprastai didelius laimėjimus pasaulio revoliucijai.

Malenkovui atrodo, kad karas būtų mirtis sovietų Rusijai. Malenkov nemano, kad JAV nekariautų. Malenkovas įtikinęs politbiurą, kad reikia palaukti dar bent trejus metus.

Ruošiasi Jungtinių Tautų asamblėjai

LAKE SUCCESS, N. Y. — Užsienio diplomatai ruošiasi Jungtinių Tautų asamblėjai, kuri prasidės antradienį.

Didokas atstovų skaičius jau pasiekė New Yorką, kiekvieną dieną atvyksta naujos delegacijos su palydovais. Visi yra įsitikinę, kad šioje asamblėjoje teks svarstyti labai svarbius klausimus.

Višinskis bandys įtikinti suvažiavusius, kad jie leistų komunistams pavergti Indokiniją, Filipinų salas, Iraną ir Korėją.

RUSAMS RŪPI SUKELTI MAISATIS

Rusams rūpi sukelti sumišimui ir uždrausti kitoms val-

tybėms kištis. Jie pasakoja, kad Filipinų salose, Burmoje, Indokinijoje ir Korėjoje eina pilietinis karas.

Maskva neturi drąsos prisipažinti, kad ji minėtus karus finansuoja ir kursto. Ji planuoja panašius karus sukelti ir kitose srityse.

Kai kurios Pietų Amerikos valstybės bandys gerinti santykius su diktatoriaus Franko valdoma Ispanija.

Suėmė loterijos tiketų platintojus

MIAMI, Fla. — Trečiadienį FBI suėmė 12 asmenų, kuriuos įtaria platinant Kanados loterijos tiketus.

FBI išaiškino, kad veikia gana platus loterijos platintojų tinklas, jau surinkęs apie du milijonus dolerių.

Pirmas žinias FBI gavusi iš Kanados policijos. Įstatymai draudžia loterijos bileto iš vienos valstybės pervedimą į kitą. Įstatymai liepia bausti iki 5 metų kalėjimo ir 10,000 dolerių bauda.

Isakys čekams skusti galvas

PRAGA, Čekoslovakija. — Čekoslovakijos kariuomenės laikraštis "Obrana Lidu" tvirtina, kad netolimoje ateityje kareiviams bus skutamos galvos.

Iki šio meto kareiviai turėjo teisę nešioti ilgus plaukus, bet dabar bus pritaikytos sovietų armijos taisyklės.

Pirma čekų kareiviai neturėjo utėlių, o dabar negali jų apsiginti.

— Sen. Taft pareiškė, kad jis balsuos prieš George Marshall paskyrimą krašto apsaugos sekretoriumi pareigoms. Marshall sustiprintų Achesono poziciją Chiango atžvilgiu, o Taft to nenori.

— Apskaičiuojama, kad šiandien rusų armijoje yra puspenko milijono žmonių.

Vėliausios Žinios

— Šiaurės Korėjos komunistai apėmė invazijos baimę. Vakar Amerikos karo laivai apšaudė Vakarų Korėjos pakraščius, o komunistai jau šaukia, kad jiems pavyko atmušti amerikiečius. Zvalgyba patyrė, kad priešais laukia išsiveržimo bet kuriame pakrastyje.

— Jungtinių Tautų komisija tvirtina, kad Šiaurės Korėjos išsiveržimas į pietus įvyko be jokios provokacijos. Pietų Korėjos karo jėgos nesiveržė į šiaurę ir neužpuolė.

— Paskelbtas tarptautinės komisijos pranešimas sako, kad Korėjos žvalgyba du kartus įspėjo apie komunistų ruošiamą išsiveržimą. Korėjiečiai pranešė, kad komunistai turi 175,000 kovai paruoštų vyrų. Komisijoje buvęs amerikietis netikėjo šiuo pranešimu. Jis sakė, kad komunistai turi tik 100,000 vyrų. Amerikietis pareiškė įsitikinimą, kad pietiečiai sugebės pastoti kelių komunistams.

— Senato komitetas yra linkęs atimti bet kokią JAV paramą valstybei, kuri pardavinėja Rusijai karo medžiagą.

— Prezidentas Trumanas įsavienos valstybės pervedimą į kitą. Įstatymai liepia bausti iki 5 metų kalėjimo ir 10,000 dolerių bauda.

— Kongresas nutarė pakelti laipsnį gen. Omar Bradley, jungtinio štabo viršininkui. Dabar jis turi 4 žvaigždes, kongresas liepia duoti penktą. Bilijus pasiūstas į Baltuosius Rūmus.

— 95 mylių atstume nuo Atlanto pakraščio pastebėta plūdė. Manoma, jog tai yra nelaimėn patekę žvejai, jie šaukėsi pagalbos.

— Teismas pirmadienį rengiasi paleisti iš kalėjimo Andrew May, buvusį kongreso komiteto narį. Jis jau praleido 9 mėnesius kalėjime, buvo baustas už kyšius.

— Gen. MacArthur štabas sako, kad nuo karo pradžios Korėjoje žuvo 44,000 komunistų. — Indijoje, smarkiai drebėjo žemė.

KOMUNISTAMS PAVYKO LENGVAI SUŽEISTI TRIS KARO LAIVUS

Taegu fronte amerikiečiai atėmė iš komunistų du strateginius kalnus, paėmė karių nelaisvėn

TOKIO, Japonija, rugs. 14 d. — Amerikos, britų ir kitų valstybių karo laivai šiandien vykusiai apšaudė komunistų laikomą Inchon uostą, sako gen. MacArthur štabo pranešimas. Keli karo laivai išvertė gana daug sprogstamos medžiagos į Inchon ir jo apylinkėse buvusius sandėlius.

Be to, šiandien didieji Amerikos lėktuvai bombardavo kitus vakarų pakraščiuose esančius uostus. Gerokai nukentėjo Kunsan ir Kongju apylinkės. Čia buvo sutrauktos gana gausios komunistų jėgos. Priešas rengėsi jas perkelti į kitus Korėjos fronto ruožus, bet lakūnai juos užklupo ir apšaudė.

Labiausiai nukentėjo šiaurės Korėjos sostinė Pyongyang. Didieji lėktuvai perskrido 38-tą lygiagrečią ir išmetė bombų komunistų sostinėje ir jos priemiesčiuose.

Komunistų radijas šiandien paskelbė, kad šiaurės Korėjos karo jėgoms pavyko nuskandinti 7 Amerikos laivus ir atmušti Inchon srityje norėjusius išsikelti amerikiečius. Jis aiškina apie sąjungininkams padarytus gana didelius nuostolus.

Jungtinių Tautų štabas paneigia visas komunistų pagyras, rai pataikyti.

Komunistai negalėjo atmušti Amerikos ar kitos valstybės kareivių, nes niekas nebandė jų iškelti Inchon srityje. Karo laivams buvo įsakyta apšaudyti Vakarų Korėjos pakraščius. Jie tai labai vykusiai ir atliko. Priešui padarė didelių nuostolių ir išardė susisiekimą.

Komunistai nenuskandino nė vieno laivo. Lavyno vadovybė pranešė, kad priešas lengvai sužeidė 3 laivus. Pasakos apie penkių "mažų" destrojerių nuskandinimą. Geltonojoje jūroje yra tikrai vaikams. Priešas pasakoja gyventojams nebūtus laimėjimus.

Gen. Walton H. Walker šiandien pareiškė, kad jis leisias 24 divizijai pirmą įžengti į Seoul miestą. Ši divizija visą laiką labai atkakliai priešinosi, ji padarė komunistams didelių nuostolių, todėl jai ir bus leista užimti Korėjos sostinę.

Taegu fronte šiandien amerikiečiams pavyko atimti iš komunistų dar dvi strategines aukštumas. Priešas gana atkakliai priešinosi, bet artilerija prikelė jį trauktis. Nelaisvėn paimtas vienas komunistų leitenantas negali suprasti, kaip Amerikos kanuolės gali taip gegia visas komunistų pagyras, rai pataikyti.

TRYŠ MINISTERIAI SUSITARĖ DĖL FEDERALINĖS VOKIEČIŲ POLICIJOS

Ketvirtadienį prasidės Atlanto Sąjungos valstybių užsienio ministerių posėdžiai

NEW YORK, N. Y. — Tvirtinama, kad JAV, Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos užsienio ministeriai susitarė dėl federalinės vokiečių policijos.

Buvo svarstoma mintis apie vokiečių divizijų sudarymą, bet šis klausimas bus tikrai tada keliamas, kai patys sąjungininkai susitars dėl bendros karo vadovybės ir apsaugos.

Manoma, kad vėliau vokiečiai bus pakviesti įsijungti į Vakarų Europos apsaugos darbus, bet tuo tarpu nutarta leisti jiems sudaryti federalinę policiją, reikalingą tvarkai palaikyti.

TARIASI DĖL VAKARŲ EUROPOS APSAUGOS

Užsienio ministeriai tariasi dėl Vakarų Europos apsaugos. Ministeriai sutiko leisti vokiečiams gaminti daugiau pieno, kad jis galėtų būti panaudotas apsaugos darbams.

Ateinantį ketvirtadienį New Yorke prasidės Atlanto Sąjungos užsienio ministerių konferencija.

Trijų didžiųjų valstybių ministrai pirmą kartą nori susitarti dėl visos eilės apsaugos reikalų, o vėliau jau tartis su mažesniomis valstybėmis.

— Graikijoje prisaikdintas naujas koalicinis kabinetas. Premjeru yra liberalas Venizelos. Su juo bendradarbiauja socialdemokratas Papandreu ir monarkistas Tsaldaris. Ši koalicija turi pakankamą balsų skaičių parlamente.

Sabotažas britų karo laivuose

LONDONAS. — Britų žvalgyba mano, kad sabotažininkams ir vėl pavyko pakankti dideliame britų karo laivui.

Šiomis dienomis laivyno vadovybė pastebėjo smėlį lėktuvnešio "Vengeance" tepimo sistemoje. Tai yra 13-tas sabotažo veiksmas britų laivyne.

Vieni transporto laivai buvo išsprogdinti Porthmouth uoste, kituose rasta sprogstamos medžiagos, o tretiems įpilta smėlio į aliejaus vamzdžius.

Sunaikino nuogų studentų paveikslus

SEATTLE, Wash. — Washington Universiteto prezidentas Raymond B. Allen šiandien įsakė vadovybei sunaikinti nuogų studentų paveikslus.

Tvartinama, kad jie buvo daromi mokslo reikalingai, bet tėvai, patyrę apie daromas nuotraukas, pradėjo kelti triukšmą. Kai kurios studentės nenorėjo būti fotografuotos, bet jos, pamačiusios kitas besifotografuojant, manė, kad toks buvęs reikalavimas įstoti į universitetą.

Vienas universiteto profesorius norėjęs pagrįsti teoriją apie žmogaus elgseną. Jis vadovauja kuno formomis.

— Prezidentas Trumanas ketvirtadienį pareiškė, kad Dean Acheson ir toliau vadovaus valstybės departamentui.

"NAUJIENU"

raštinė atdara kasdien nuo 9 ryto iki 5 vak., šeštadienį nuo 9 iki 12-tos dienos, sekmadienį uždaryta.

JAUNIMO ŠOKIAI SU EUROPIETIŠKA MUZIKA

KIEKVIENĄ PENKTADIENĮ - ŠEŠTADIENĮ - ŠEKMADIENĮ - TREMTINIŲ NAMUOSE, 2244 WEST 23 RD PLACE, CHICAGO 8, ILLINOIS

Pradžią 8 val. vak.—Ižanga 50c.—Susirinkimams, pobūviams, vestuvėms rezervuokite didžiąją ar dvi mažesnes sales TREMTINIŲ NAMUOSE. Tel. Virginia 7-8711.

LIETUVOS SKAUSMAI PASAULIO SPAUDOJE

Vis labiau išryškėjant anti-komunistinėm jėgoms pasaulyje, jungiantis joms bendrai kovai prieš bolševizmą, pagaliau, iškilus radikaliam Korėjos problemos sprendimui, Lietuvos laisvės reikalai pasaulinėje spaudoje iškelti iš naujo. Tai, kas buvo įvykdyta prieš 10 metų, gretimame su paskutine naują sovietų neteisybe, netgi reikalaujama šią skriaudą atitaisyti.

Beveik išimtinai tam naudojami Lietuvos rezistencijos organų ar jos diplomatinio įstai-gų daviniai.

Anglosaksų kraštų spaudoje bene daugiausia rašo mūsų laisvės reikalais. Taip Mr. Robert S. Allen "The Sunday Star" š. m. Nr. 10 rašo iš Vašingtono, kad Korėja nesanti vienintelė vieta, kur reikšias ginkluotąsias pasipriešinimas prieš komunistų agresiją. Tokia kova jau seniai vykstanti anapus geležinės uždangos ir kaip jos ryškiausią pavyzdį nurodo Lietuvą, kurios žmonės dar šiandien ten kovoja ir vedą ginkluotą pasipriešinimą prieš sovietus. Kovojančios tautos priešakyje dabar esą dar 10,000 "miško vyrų", kurių ru-sai čia nepajėgę išnaikinti netgi kai kuriose vietose iškirsdami miškus, šiems vyrams padėsiąs Voice of America — Amerikos Balso radijo siųstuvąs, siuntinėdamas specialias programas. Mr. Foy D. Kohler, aukštąsias minėtos radijo įstaigos pareigūnas, lietuvių rezistencijos judėjimą pavadinęs "labiausiai agresyviu ir daugiausia organizuotu visose pogrindžio Europoje".

Lietuvių tremtinių užjūryje priešbolševikiniai parengimai ypatingai patraukia spaudos dėmesį. "Chicago Daily Tribune" 1950.VII.24 d. su pasigėrėjimu paminėti žinia, kad 10,000 vietos lietuvių savo šventės metu stipriai puolė raudonuosius. Vienas didžiausių Waterburio miesto dienraščių "Waterbury Republican" No. 219 1950.VIII.7 d. pirmame puslapyje viršuje atspausdino didžiulę lietuvių demonstrantų grupės nuotrauką, kurioje jie demonstruoja prieš vietos lietuvių komunistų parengimus. Laikraštis išgesnia-me straipsnyje pažymi, kad lietuvių antikomunistų demonstracija praėjusi gražiai, drausmingai, su dideliu susiklausy-mu. Amerikiečiai jaudinę jų nešami plakatai su užrašais: "Komunizmas — laisvės kapiny-nas", "Uždaryti visus komunistų laikraščius", "Komunizmas atneša vergiją", "Laisvės Pa-baltijo tautoms" ir pan.

"Southtown Economist" 1950.VII.23 d. str. "Lietuvės pareigūnas prieš Rusijos agresiją" patiekia Lietuvos konsulo Petro Daužvardžio kalbos santrauką, kurią jis pasakė Dariaus-Girėno minėjimo metu, pažymėdamas, kad Rusija bando neteisinti kaltinti Ameriką agresija ir inter-ventacijom kitų kraštų atžvilgiu, tačiau kodėl ji tyli dėl TSRS įvykdytos agresijos savo kaimynams?

Didžiulis Melbourne (Australijoje) dienraštis "The Age" 1950.VIII.7 d. paskelbė ilgą savo specialaus korespondento Londone pranešimą apie tai, kad neseniai Vilniuje, Rygoje, Taline, Maskvoje buvo iškilmingai atšvestos tų valstybių prievartinio įjungimo į TSRS dešimtmečio sukaktys. Korespondentas apgailestauja, kad švenčiant minėtą dešimtmetį, nebuvo ten paminėta patys tra-giškausi sovietų įvykdyti veiksmai: rusifikacija, deportacijos, politinis, ekonominis, religinis, intelektualinis krašto sunaikini-mas. Šia proga pats korespondentas mėgina atskleisti tikrąjį okupacijų veidą, konkrečiai daviniais pavaizduodamas išnaikini-mą visų trijų valstybių gyventojų, kurių vietoje rusai atsiuntė savo tautybės gyventojus. Pabaltijo valstybėse nesą jokios savivaldos, nes juos valdą iš Rusijos atsiųsti valdininkai (sumini jų pavardes). Pa-baigoje dar iškelia žemės ūkio sugriovimą įvedant kolchozų sistemą.

Šveicarų spaudai lietuvių tau-tos reikalai taip pat nėra sve-timi ar nežinomi. "Basler Nachrichten", didžiausias dienraštis, plačiai skaitomas visoje Euro-poje, kartas nuo karto patiekia mums palankių rašinių ar eili-nių žinių. "Tribune de Lausan-ne" No. 112 visą pirmąjį pus-lapį paskyrė savo bendradarbio Rene Bovey straipsniui "Prie Baltijos krantų", kuriame iške-lia Pabaltijo valstybių teises į nepriklausomybę ir tą neteisy-bę, kurią padarė rusai okupuodami šiuos kraštus ir paskui la-bai žiauriai valdydami. Kaip to pavyzdį nurodo lietuvių tautą, kurios gyventojų skaičius su-mažėjęs visu 520,000, t. y. 25-30%. Lietuva esanti sovietinės okupacijos kankinė. Latvija su Estija taip pat.

Prancūzų laikraščiai bei žur-nalai nemažai siejosi mūsų nepriklausomybės reikalais. Daugiausia rašinių šiuo reikalu paskiria "Revue Parlementaire", kurį redaguoja mums jau žinomas žurnalistas Henry de Chamon, buv. Lietuvos Aido bendradarbis. No. 60 didžioji pusė paskelbtos medžiagos vie-nu ar kitu būdu liečia Lietuvą. Laikraštis patiekia teisingą so-vietinių rinkimų aiškinimą, su-teikia žinių apie pabaltiečių ju-dėjimą Europoje, atskirų straip-snių paminėti Lietuvos įjungimo į TSRS dešimtmetį, iškelia mil-žiniškus Lietuvos nuostolius gyventojais, iškelia kai kurias rusų imperialistų tendencijas Pabaltijo kraštų atžvilgiu ir pan.

Deja, pasitaiko ir mums ne-visada palankių rašinių. Taip

"Le Figaro Literaire" spausdi-na rašinį apie Lietuvos žydų išnaikinimą, kuriame nevisur teisingu būdu pavaizduotas lie-tuvių tautos laikymasis žydų at-žvilgiu ir daugeliu atvejų pri-skirti mums visiškai neužtar-nauti "nuopelnai".

Italų laikraštis "Il Giornale d'Italia" Lietuvos įjungimo į TSRS dešimtmečio proga pa-tiekė eilę straipsnių, kuriame atskleidė kai kuriuos kominter-no užkulisius Lietuvos, Latvi-jos, Estijos okupacijos atžvil-giu. Kitas — "Il Popolo" — atspausdino Renato Mucci išsamų straipsnį apie poetą Milišų, kurį vadina didžiuoju Lietuvos poetu.

Philadelphiaje leidžiamas ukrainiečių katalikų savaitraš-tis "The Way" No. 28 paskelbė savo bendradarbio Vašingtone Leonard J. Schweitzer ilgą straipsnį "Oppression in Lithu-ania" (Priespauda Lietuvoje), paremtą VLKO pirmininko Prel. M. Krupavičiaus paskelb-tais daviniais apie sunkų katali-kų bažnyčios gyvenimą Lietu-voje, katalikų persekiojimus ir kitas nepakenčiamas gyvenimo sąlygas mūsų tėvynėje. Mr. Schweitzer pažymi, kad Vyriausias Lietuvos Išlaivinimo Komitetas, turėdamas savo busti-nę Vokietijoje, jau nuo nacių valdymo laikų vadovauja Lietu-vos išlaisvinimo kovai pogrind-dyje.

Pietų Amerikoje plačiausiai skaitomas Buenos Aires gilia-spaude spausdinamas iliustruo-tas žurnalas "El Hogar" ("Židi-nys") savo VIII.4 d. laidoje, Nr. 2125 nepaprastai palankiai atsiliepė apie lietuvių, latvių ir estus, paskirdamas šiam rei-kalui daugiau kaip du išstisų puslapių, atspausdinamas 7-us didžiulius paveikslus ir pūtik lietuvių parodos aprašymą. Straipsnio pabaigoje sudėti pa-baltiečių maisto receptai, jų tarpe "nuditis lituanos".

"El Pueblo" atspausdino il-gesnį C. Veraxo rašinį apie Lie-tuvos kancias ir religinį gyve-nimą okupuotoje Lietuvoje, kiek vėliau pateikė to paties autoriaus dar ilgesnį straipsnį apie genocidą Lietuvoje.

Kitas plačiai skaitomas dien-raštis "El Dia" per kelius nu-merius paskelbė C. Veraxo pla-čius ir išsamius davinius apie (Salino planus Lietuvos atžvil-giu, jos okupaciją ir pasekas.

"Les Dernieres Nouvelles D'Alsace" 1950.VI.16 d. atspaus-dino straipsnį antrašte "Bir-želio 14-ji — tragiškiausia Pa-baltijo tautos data", pabrėž-damas, kad prieš 10 metų šiuo metu Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą, Latviją, Estiją, nuo kada ir prasidėjo tragiškiausios dienos tų tautų istorijoje.

"Le Nouvel Alsacien" vokiš-koje laidoje antrašte "Liūdni atsiminimai—10 metų nuo Pa-baltijo valstybių pavergimo" ilgesniame straipsnyje sumini beveik visas neteisybes, kurias sovietai padarė Pabaltijo tau-toms vykdydami genocidą nusi-kaltiną. Laikraštis pastebi: "Jau 10 metų praėjo, kai bejėgiai laisvųjų Lietuvos, Latvijos, Es-tijos kraštų gyventojai privalo kentėti sovietų kariuomenės okupaciją ir visokį žmonių prie-vartavimą".

NESMAGUS BUS MEDAUS MENUO

Harry Jablonski, 26 m., 2814 W. 23rd, jau prieš 9 savaites ruošėsi medaus mėnesiui, susi-tuokęs su šv. Antano ligoninės sesute J. Hasselbring, 20 m. Ta-čiau nelaiku įsimaish nelaimės. Atvykę piktadariai paėmė jo su-taupytus \$500 grynais, už \$300 brangenybių ir \$70 smulkiais.

Mat, vagiui nerūpi kam tau-pai, bet ar turi sutaupe.

"Žaliųjų ganyklų" nėra

Prisimena Marc Connelly vei-kalas, vaizduojąs "žaliąsias ga-nyklas". Daugelis žmonių ieško "žaliųjų ganyklų", žiūri ten, kur sienas žalesnis. Veikalas aiškiai bruožais piešia žmo-gaus psichologines ypatybes. Žmogus, kaip gyvulys, kuris kiša savo galvą per tvorą, ma-nydamas kitoje tvoros pusėje rasiąs žalesnę pievą. Gyvulys, gal būt, klaidos nedaro, kai mato žalią sieną. Bet su žmo-gum yra kitaip. Iš tolo žiūrint, pieva gali atrodyti žalia, bet ir tenai gali rasti parudusių dė-mių bei piktžolių. Alkanas juod-veidis, kuris gyvena skurde, anot autoriaus, įsivaizduoja keptą žuvimi apkrautą stalą danguje. Angelai neša jam lėkš-tę po lėkštę, o jis valgo kiek nori, ir žuvies nepitruksta. Gy-venimas jam atrodo kaip ste-buklas — valgyk ir džiaukis, dirbti nereikia.

Objektyviai žiūrint į gyveni-mą, galima suprasti, jog gyve-nimas nuo seno eina tokiu ke-liu, kad aplinkybės nulemia ki-nų, kaip gyvenimas taikytusi mūsų norams, tai nebūtų gyve-nimas, nebūtų už ką kovoti ir nebūtų pažangos. "Žaliosios ga-nyklos" pačios atsirastų. Zmo-gus kaltina lauką dėl blogo der-liaus, kai tas derlius priklauso nuo jo paties. Gyvenimo pras-mė glūdi pačiame žmoguje ir jo ribose. Kiekviena parei-ga turi ribas, tačiau atrodo, kad kito žmogaus pareigos ge-resnės ir lengvesnės. Pvz. gydy-tuos žiūri į mokytojo pareigas. Gydytojas turi sunkiai dirbti, naktimis neretai tenka vykti pas ligonį. Mokytojas vasaros metu turi tris mėnesius atosto-gų. Dirba nuo 9 ryto iki 2 ar 3 popiet. Dėsto tuos pačius daly-kus metai po metų. Mokytojo gyvenimas atrodo pavydėtinas.

Mokytojas gali pažiūrėti per tvorą į savo kaimyną kunigą. Kunigas turi lengviausį gyveni-mą. Jam pakanka kartą savaitė-ije paruošti pamokslą pusvalan-džiui. Maldas jis moka atminti-nai. O žmonės jam atneša do-vanų. Jisai kasdien gali valgyti vištieną. Visi jį gerbia ir jo gy-venimas tikrai laimingas.

Be kunigas žiūri į bankiniką ir savęs klausia: "Kodėl aš netapau bankininku?" Visos apylinkės žmonės į bankiniką žiūri su pavydu, nes jis gauna didelę algą. Visi eina pas jį pa-tarimų. Žodžiu, jis viso mieste-lio galva ir kapitalas.

Amerikos neretas komunis-tas, kuris turi namų prisipirkęs, mano, kad Sov. Sąjungoje jam būtų geriau, nes jam dar nega-na. Jis mano, kad jį kiti išnau-doja. Jis nori komunizmo Ame-rikoje. Žmogus niekuomet nėra patenkintas. Jis klysta, kai blygybių ieško pas kitus, o ne-pasiziūri į save. Žmogus, mat, mėgsta kišti savo nosį prie be-

sisukančio tekėlo... "Žaliųjų ga-nyklų" reikia ieškoti ten, kur esi. Jeigu nerandi ten, kur esi, jų niekuomet nerasi.

Ne visi žmonės karjeros ieško ar lengvo gyvenimo. Dauge-lis mūsų pirmųjų emigrantų vyko į Ameriką ieškodami uždarbio, nes tėvynėje nevisi tegalėjome ant žemės sklypelio išmisti. Ir, aciu Dievui, nesu-tirpome plačiosios Amerikos "katilė". Daugelis savo širdyje turėjo tautinio jausmo kibirkš-tį, kuri įsijiežė čia mūsų inte-ligentių dėka. Dr. J. Šliupas, Juozas Šernas, Dr. P. Grigaitis ir kiti organizavo lietuvių, steigė laikraščius. Kuone visi pirmieji laikraščiai ir šiandien tebegyvuja, organizacijos taip pat. Šis visuomeninis ir kultū-rinis darbas plito, augo ir atne-šė neapskaičiuojamos naudos. Net ir okupuotos Lietuvos tremtiniai rado prieglaudą svetingo-je ir kultūringoje Amerikoje.

Daugelis mūsų inteligentių bū-tų galėję verstis profesija ar kaip kitaip. Bet jie kukliai, eko-nomiškai gyvendami, dirbo kul-tūrinį darbą. Vieną mūsų neiš-semiamos energijos inteligentą turime Dr. P. Grigaitį, "Naujie-nų" dienraščio redaktorių, pro-fesijos teisininką-advokatą. Ji-sai galėjo verstis savo profesija ir, gal būt, geresnį gyvenimą pasidaryti. Vis dėlto jisai savo gyvenimą skyrė kultūriniam darbui. Įsikurti ir pradėti kul-tūrinį darbą tais laikais buvo dar sunkiau, negu dabar atvy-kusiems lietuviams.

Ne visi mes žiūrime ten, kur "šienas žalesnis", atseit, kaip pinigo pasidaryti. Daugelis mū-sų veteranų kultūrininkų, ko-vojančių už Lietuvos ir tautos laisvę, už teisybę, susilaukęs gar-bingo jubiliejaus, nes jie, ne-svyruodami, išlaikė savo prin-cipus. O tie, kurie dėl "žalesnio šieno" nuėjo svetimos valstybės valdovų garbinti — ne tik "žali-ųjų ganyklų" nerado, bet susilau-kė civilizuoto pasaulio paniekos.

AR ILGAI TAIP BUS?

Tautiniais reikalais lenka i yra gerai susipratę. Savo kalbos jie nesigėdija. Man teko pris-ižiūrėti, kai kartą čiagimiai len-kačiai, loždami "beisbolą", viens kitą vadino: "panie, panie".

Aną dieną, bevaizduodamas į redakciją, gatvėje girdžiu: "Va-žiuk, greičiau" lietuviuko bal-są. Tai buvo tremtinių vaikai. Tenka išgirsti lietuviukus ir gatvėkariuose kalbant lietuviš-kai. Tai, žinoma, puiku. Bet ar ilgai taip bus? Kai jie pradės lankyti viešiasias mokyklas, ar norės lietuviškai kalbėti?

SKAITYKIT IR KITUS RAGINKIT SKAITYTI "NAUJENAS"

Daugiausia apie Kanadą ir Lietuvą žinių duoda nepartinė ir nesrovinė—patriotinė

"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

8-nių puslapių didelio formato savaitraštis, redaguojamas modernišku, Lietuvos laikraščių pavyzdžiu, būdu.

KAINA: Visur užsieniuose 3 doleriai 50 centų, Australijoje — 4 doleriai.

ADRESAS:

"Nepriklausoma Lietuva", 3A, Fourth Ave., Ville Lasalle, Montreal, Que., Canada.

TAUPLYKIT DĖL ATEITIES

Pasidėkite savo taupomus pinigus į Chicago Savings and Loan Association.

KUR—kiekvieno taupomi indėliai yra apdrausti iki \$5,000 by an agency of the U. S. Government. KUR—visada buvo ir yra išmokama aukštasis divi-dendas visiems mūsų taupytojams.

TURTAS VIRŠ 5 MILIJONŲ DOLERIŲ.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6234 SO. WESTERN AVE. JOHN PAKEL, President Telefonas: GROvehill 6-7575

New York, N. Y.

Jau pradėjo registruotis rinkėjai

Kaip jau spaudoje buvo mi-nėta š. m. spalio 27-28 dienomis lietuviai rengia didžiulę rinkla-vą gatvėse. Tūkstančiai mūsų tautiečių išsipils į gatves su rink-lavos dėžutėmis, parodys mūsų organizuotumą ir sugebėjimą pademonstruoti lietuviškas jė-gas. New Yorko miesto valdyba pavedė lietuviams visą Didįjį New Yorką, tuo pripažindama mūsų šalpos reikalą ir tremti-nių gelbėjimo darbą. Tat neap-vilkime mūsų globėjų ir išnau-dokime gerą progą lėšoms su-kelti.

Jau pradėjo registruotis rin-kėjai. Pirmųjų tarpe registraci-jos lape mes matome prof. A. Bendorį ir jo dvi dukreles, Elena Kulbokienę su dukrelėmis Elena, Gabija ir Aldona, Aldoną Valai-tytę, Giedrę Zaunytę ir kiti.

Brangūs tautiečiai ir tauti-tės, neatidėliokite šio reikalo. Mums labai svarbu iš anksto žinoti rinkikų pavardes ir jų adresai. Skambinkite telefonu: EV 7-1422, arba parašykite šiuo adresu: United Lithuanian Re-lief Fund, 105 Grand St., Brook-lyn 11, New York.

—Rinkliavos komitetas.

St. Catharines, Ont.

Koncertas - minėjimas

Šių metų rugsėjo mėn. 23 d. 6 val. vakaro, 177 Niagara St. (Ukrainiečių salėje) Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio St. Catha-rines skyrius rengia tautos šven-tės minėjimą. Meninę dalį atliks Toronto menininkai. Po koncer-to bus šokiai ir žaidimai. Be to, veiks turtingas bufetas. Visus malonius tautiečius kviečiame atsilankyti.

—LAS St. Catharines skyriaus valdyba.

WAUKEGAN, ILL.

Vietos ALT skyrius rugsėjo 17 dieną rengia "Lietuvių Dien-ą", pasikviesdamas talkon Ke-nosha'os bei vietos lietuvių me-nines pajėgas. Kiek teko patirti, programa bus graži ir turtinga. Netruks įvairių dovanų bei premijų. ALT skyrius kviečia visus vie-tos ir apylinkės lietuvių daly-vauti šventėje. —J. Bar.

PAZANGOS PARODA

Michigan City penktadienį ati-daro savo 50 metų progreso pa-rodą, kuri baigsis sekmadienio naktį. Bus ir scenos vaidinimų. Kas be ko, bus išrinkta ir "Miss Progress".

DR. VAITUSH, OPT. LIETUVIS

Mano 30 metų praktikavimas jūsų garantavimas.

Palengvina akių įtempimą, kuri-esti priežastimi galvos skaudėjimo, svajimo arba aptemimo, nervuo-tumo, skaudamą akių karštį, atitai-so trumparegystę ir toliaregystę. Prirengia teisingai akinius. Visuo-se atsitikimuose egzaminavimas da-rornas su elektra, parodantia ma-žiausias klaidas. Speciali atida at-kreipiama į mokyklos vaikus.

Važiuoju į namus. Val: nuo 10:00 ryto iki 7:30 v. v. Sereidomis iki 6 valandos vakaro, o Nedėlio pagal sutartį. Daugely atsitikimų akys atitaiso-mos be ainių. Kainos pigiau kaip pirmiau.

4712 So. Ashland Ave. Phone YArds 7-1373

Dr. Kazimieras

MICHEL OPTOMETRISTAS

Tikrina akis, pritaiko akinus, iš-taiso kreivas akis be operacijos, turi modernius instrumentus akių bandymui. Kreipkitės į Dr. Michel dėl akių trūkumų; 35 metų praktika paleng-vina akių tyrimą, kuris atliekamas su didžiausiu rūpestingumu. Jei jūsų akys asorėja ar niežti, negalite sūlo įverti ir adatą, akys bijo aštrios šviesos, nežiūrite skly-tai, užleikit pasitarti pas Dr. Michel —nieko neklausius.

Antras aukštus. 4654 SO. ASHLAND AVENUE Telefonas YArds 7-6616. Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro Geras patarnavimas. Kalbu lietuviškai.

DR. G. SERNER LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS 25 metų patyrimas

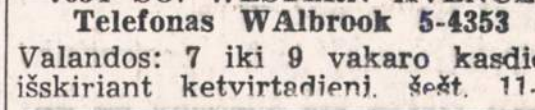
Tel. YArds 7-1829

Pritaiko Akinus Kreivas Akis Ištaiso

Ofisas ir Akinų Dirbtuvė 3401 SO. HALSTED STREET Kampas 34th Street

Valandos nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8 Trečiadieniais nuo 10 iki 12. Šeštadieniais nuo 10 iki 4 v. p.

Dr. R. P. Lutkus LIETUVIS REGISTRUOTAS OPTOMETRISTAS

Akių Egzaminavimas Akinų Pritaikymas ir Lensų Pataisymas

7054 SO. WESTERN AVENUE Telefonas WAilbrook 5-4353

Valandos: 7 iki 9 vakaro kasdien išskiriant ketvirtadienį. Šešt. 11-3

Telefonas LAfayette 3-4151

DR. JOSEPH F. MEUS OPTOMETRIST 3982 ARCHER AVENUE CHICAGO 32, ILLINOIS

VALANDOS: 10:00 ryto—6:00 popiet Pirmad. ir Ketv. 10 ryto—9:00 vak.

DR. E. MARKUNAS Lietuvis Optometristas Akiniai taigai pataisomi. 6859 SO. WESTERN AVE.

Valandos: trečiad., penkt. ir šeštad. nuo 7 iki 9 vak. Trečiadienį popiet pagal susitarimą.

Ofiso telefonas WAilbrook 5-6859 Rez. telefonas: Diversey 8-0165

SKAITYKIT IR KITUS RAGINKITE SKAITYTI "NAUJENAS"

BAIKITE SAVO KANCIAS

arthritis, reumatizmo skausmus, raumenų įtampą, kosėjimą su šiomis slaptomis formulėmis, ku-rios ejo iš kartos į kartą. Sudėti gryni žoliai, daugelis jų yra re-tos ir brangios.

Z-G ZOLIŲ ARBATA No. 2— (\$1.25) — 30-minutį vartojama nuo reumatizmo, arthritis bei lumbago daugelio dėkingų žmo-nių.

Z-G ZOLIŲ ARBATA No. 17— (\$1.00) — GARSIOJI Skilvio Ar-bata teikia greitius rezultatus skilvio ligose. Puikiai luo-šuoja vidurius, juos sušumuoja.

STANIS Analgesis SALVE — (\$1.00) — duoda STEBINUS rezultatus. Ateikite arba atsisiųskite "money order". Gaunama geresniose ap-tiekose ir Wieboldt krautuvėse.

Z. G. Stanis Company 2822 ARCHER AVE. CHICAGO 8, ILL. Dept. 10.

Ar Jūsų Inkstai Gerai Veikia?

Inkstai prašina iš organizmo rūgštis ir nereika-linga šlapuma. Jei jie netvarkoje, ruodinga ma-terija lieka kune ir jūsų kraujyje. Jei turite su-nkumo nusišlapinti, jei naktia dažnai turi keltis, jei galva svaigsta, nugarą skauda, jaučiate nu-o-vargi, jei jūsų paakiai patinę, vartokie

ZOLIŲ ARBATĄ SANTAS NO. 101 Kaina \$1.10 su pristutimu. Mūsų žolių arbata yra ekspertų sudaryta remiantis ilgų metų patyrimu.

Užsakyms su pinigais adresuokit taip: **SANTAS HERBS, DEPT. N 1125 MILWAUKEE AVE. CHICAGO 22, ILL.**

Atviros Kojų Žaizdos Gali Būti Išgydytos Kam kentėti ir nemiegoti per naktis, jei jūs galite to išvengti. Pabandykite BOROCYL OINTMENT. Jos pagalbė daugeliui žmonių. BOROCYL OINTMENT pašalina skausmus, niežėjimą, deginimą ir pagelbsti gijimui. Taipgi vartojamos nuo eczema nudėgimų ir kitų odos ligų. Kaina \$1.50. Siųskit Money Orderį arba pavykite i: **BOROCYL CO., 1241 NO. ASHLAND AVE. CHICAGO 22, ILLINOIS.**

307 West 30th Street, New York, N. Y.

NAUJIENOS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Publ. Co., Inc.
1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. Phone CAnal 6-8500

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:
\$7.00 per year in Canada
\$7.00 per year outside of Chicago
\$9.00 per year in Chicago
4 cents per copy

Užsakymo kaina:
Chicagoje — paštu: \$9.00
Metams \$9.00
Pusei metų 4.50
Trims mėnesiams 2.25
Vienam mėnesiui90
Chicagoje per išnešiotojus:
Viena kopija 4c.
Savaitė 25
Mėnesiai90

Jungtinėse Valstybėse, ne Chicagoje:
Metams \$7.00
Pusei metų 3.50
Trims mėnesiams 2.00
Vienam mėnesiui90

Užsieniuose:
Metams \$10.00
Pusei metų 5.50
Trims mėnesiams 3.00
Vienam mėnesiui90

Naujienos eina kasdien išskyrus
sekmadienius. Leidžia Naujienų
Bendrovė, 1739 So. Halsted Street,
Chicago 8, Ill. Tel. CAnal 6-8500.
Pinigus reikia siųsti pašto Money
Orderiu kartu su užsakymu.

Nusikaltę Sovietų Zonos Valdininkai

Rusų okupuotos rytinės Vokietijos miestuose paskutinėmis dienomis ėmė pasirodyti dideli, prilipinti ant sienų ir tvorų plakatai, kuriuose "Laisvųjų Sovietų Zonos Teisininkų tyrinėjimo komitetas" praneša apie keturis aukštus Rytinės Vokietijos Demokratinės Respublikos pareigūnus, nusikaltusius sunkiai baudžiamomis piktadarybėmis. Plakatuose įdėtos nusikaltėlių fotografijos, jų vardai ir adresai.

Vienas tų piktadarių tai Sovietų zonos "liaudies seimo" pirmininkas Johannes Dieckmann; kitas — finansų ministras Dr. Hans Loch; trečias — pramonės ministras Fritz Selbmann; ketvirtas — buv. vidaus reikalų ministras Brandenburgo provincijoje Bernhard Bechler, kuris tik ką sugrįžo iš Sovietų Sąjungos, išbuvęs tenai metus laiko.

Jie yra kaltinami nusikaltimais prieš žmoniškumą, valstybinio turto vogimu, rinkimų duomenų falsifikavimu ir korupcija tarnyboje. Visi jie būsią patraukti atsakomybėn ir nubausti, kai Vokietija bus suvienyta ir turės savo nepriklausomą valdžią.

Pulkai žmonių, susirinkę ties tais plakatais, skaito juos, kol neatbėga komunistų policija ir juos nuplėšia. Bet kitą dieną ryte jie ir vėl pasirodo. Kai kuriuose miestuose policija nedrąsiai išplėšia plakatus, o juos pamato kuone kiekvienas gyventojas.

Teisininkų komitetas, kuris juos pagamino, paduoda savo adresą vakariniame Berlyno sektoriuje. Bet kas plakatus paskleidžia ir išlipina ant namų sienų ir tvorų, raudonoji žvalgyba nepajėgia sukti. Iki šiol buvo sučiuptas viso tikslai vienas asmuo.

Raudonoji žvalgyba taip pat nežino, koku būdu vokiečiai advokatai ir teisėjai persiunčia surinktus faktus iš Sovietų zonos ir vakarinį Berlyną.

Vien terorų ir žiauriausiomis represijomis, pasirodo, negalima užgnaužti laisvės judėjimo, kai žmonės savo despotų neapkenčia. Kada nors tas judėjimas išsišers aikštėn ir įvyks didelė eksplozija.

4.5 Milijonai Raudonarmiečių

Jungtinių Valstybių armijos surinktomis žiniomis, Sovietų Sąjunga šiandien turi puspenkto milijono apginkluotų vyrų savo kariuomenėje ir išleidžia karo reikalams 30 nuoš. visų krašto pajamų. Pranešime senato komitetui armijos departamentas sako, kad Rusija įvykdė "beveik pilną" pramonės pervedimą į karinę gamybą ir laiko milžinišką nuolatinę kariuomenę, nežiūrint ir rimtą darbo jėgų trūkumą.

Šitą darbo jėgų trūkumą Rusijoje dalinai padengia milijonai vergų prievartos darbo stovyklose. Likusią spragą Sovietų valdžia bando užkūsti, varydama į dirbtuves ir kasyklas moteris. Daugybėje Rusijos dirbtuvių

dabar moterų yra kur kas daugiau, negu vyrų; kai kur dirba vienos tiksliai moterys.

Tikras darbininkų rojus, ar ne? Akiplėšiška Stalino politika, įvelianti Rusiją vis į naujus ir naujus konfliktus su kitomis tautomis, verčia ją nuolat didinti karo pabūklų gamybą. Ir tam nebus galo, kol totalitarinė diktatūra nenusisuks sprando. Rusijos žmoniai, kaip ir viso pasaulio interesuose yra, kad tai įvyktų kuo greičiausiai.

APŽVALGA

KOALICIJA GRAIKIJOJE

Graikijos karalius prisiekė naują ministerių kabinetą, sudarytą iš trijų partijų — liberalų, socialdemokratų ir populistų (monarchistų). Liberalų vadovas Sophocles Venizelos yra premjeras.

Jo vadovaujama vyriausybė pirmiau buvo sudaryta iš liberalų ir socialdemokratų, bet prieš keletą dienų parlamentas pareiškė jai 124 balsais prieš 106 nepasitikėjimą Venizelos pasiūlę karaliui paleisti parlamentą ir paskelbti naujus rinkimus, bet karalius atsisakė.

Naują vyriausybę suorganizuoti buvo pasiėmus populistių vadovas Constantine Tsaldaris. Jam nepavyko, ir jisai rekomendavo karaliui vėl kvieisti Venizelosą. Pastarasis šį kartą sutiko praplėsti koalicijos bazę, priimant ir ją ir populistus. Naujame kabinete dabar yra trijų partijų atstovai, ir jisai dabar turės daugumą parlamente.

Kabineto prisiekdinimas buvo atidėtas iki trečiadienio, nes antadienis yra laikomas "nelaiminga diena" Graikijai. Mat, rytinė dalis senosios Romos imperijos, Bizantijos, buvo užkariauta turkų 1453 m., ir jos sostinė Konstantinopolis krito antadienį, tą metų gegužės mėn. (Turkai Konstantinopolį tebevaldo iki šiol).

I naująją Graikijos vyriausybę neįėjo radikalų partija, kuriai vadovauja gen. Plastiras, paskirtas premjeru po parlamento rinkimų, įvykusių šį pavasarį. Jisai norėjo duoti amnestiją komunistams, kurie dalyvavo partizanų kare prieš Graikiją. Liberalai tam pasipriešino ir jį nuvertė.

BROWDERIS PANIEKINO KONGRESĄ

Senato užsienio santykių komitetas rekomenduoja senatui traukti tiesiog buvusį Amerikos komunistų vadą Earl Browder ir du kitus asmenius, Frederick Vanderbilt Field ir Philip Jaffe, dėl "kongreso paneikimo". Jie atsisakė duoti parodymų senato komitetui, kuris norėjo surasti, ar tiesa, kad valstybės departamentą esą apnikę komunistai.

Earl Browder jau yra pašalintas iš komunistų partijos ir nebeturėti Sovietų knygų agentūros. Už važinėjimą į Maskvą padirbtais pasais jisai buvo nubaustas kalėjimu. Jisai, be abejonės, galėtų daug papasakoti apie slapta komunistų veiklą, bet nenori "išduoti" savo buvusiųjų draugų.

Philip Jaffe jau buvo kartą įkliuvęs ryšyje su "Amerasia" byla ir užsimokėjo \$2,500 baudą už neteisėtą valdžios dokumentų laikymą. Toje pačioje byloje buvo įveltas ir Frederick Vanderbilt Field.

SVARBIAUSIAS PUNKTAS — ARTIMIEJI RYTAI

Kai kurie žmonės mano, kad kovoje su Sovietų imperializmu reikia būtinai sustabdyti jo ekspansiją (plitimą) Azijoje, nes tenai yra daugiau kaip pusė visų žemės rutulio gyventojų ir begalės gamtos turtų. Jeigu bolševikai įsigalėtų tame žemyne, tai Jungtinėms Valstybėms būtų sunku toliau prieš juos atsilaikyti.

Kiti sako, kad būtų daug didesnis pavojus Jungtinėms Valstybėms, pagrobus Maskvai vakarinę Europą, kuri turi aukštai išvystytą pramonę ir milijonus išlavintų darbininkų ir mechanikų. Pasikinkęs Europos pramonę, Stalinas sugebėtų pasigaminti daugiau karui reikalingų mašinų ir ginklų, negu Amerika.

Šitos pažiūros iki šiol laikosi ir JAV valdžia. Europos sustiprinimui todėl buvo sugalvotas Marshallo planas, pasiūlytas S. Atlanto apsigynimo sutartis ir dabar teikiama gausi pagalba Europos šalims, kad jos apsiginkluotų.

Bet F. A. Voigt, buv. Londono "Twentieth Century and After" redaktorius, sako, kad svarbiausias frontas kovoje tarp Rusijos ir laisvųjų tautų guli Balkanuose ir Mažojoje Azijoje. Voigt yra laikomas vienu iš geriausių tarptautinės politikos žinovų. Antrojo pasaulio karo metu jisai aštriai kritikavo Churchillą už jo nuolaidas bolševizmui ir tuo pačiu laiku vedė neatlaidžią kovą prieš fašistinius agresorius.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

VLiko ir VT pirmininko M. Krupavičiaus atsakymas į amerikiečių žurnalisto p. Leonard J. Schweitzer paklausimus aktualiaisiais politikos klausimais

Amerikos žurnalistas Leonard J. Schweitzer šiaurinės Amerikos Laikraščių Sąjungos vardu apklausinėjo eilę egziliinių politikų — Lenkijos Mikolajiką, Kroatijos Mačeką, Bulgarijos Dimitrovą, Rusijos Kerenškį. Savo klausimus jis pateikė ir Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto bei Vydamosios Tarybos pirmininkui M. Krupavičiui. Čia duodame tuos klausimus ir atsakymus. Klausimai rodo, kuo Amerikoje paskutiniu laiku domimasi. (E.).

1. Ar galite trumpai nusakyti Vyriausiojo Komiteto sudėtį ir tikslus.

Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas atsirado karo metu rezistencijoje prieš Vokietijos okupaciją. — Kai Sovietų Sąjunga ir Vokietija, du suokabininkai slapto 1939 m. rugpjūčio 23 ir rugsėjo 28 dienos susitarimo pasidalinti Pabaltijo valstybes ir Lenkiją, susipyko ir pradėjo karą, lietuvių tauta sukilo, iš pagrindinių savo krašto miestų pašalino okupantą ir paskelbė ne-

Voigt pripažįsta, kad Sovietų armijos galėtų lengvai nusiaubti Europą, bet sako, kad karas su Rusija negali būti nutelamas Vakarų Europoje.

"Jisai gali būti išspręstas tiksliai tenai, kur yra skaudžiausioji Rusijos vieta, t. y. srityje tarp Persų įlankos ir Adrijos jūros, ir ypač aplinkui Juodąją jūrą. Jeigu ateis karas, vakarinės valstybės turės būtinai stengtis apsaugoti Dardanėlių Siasurį ir todėl žiūrėti į Graikiją ir Turkiją, kaip į dvi pozicijas, kurias reikia išlaikyti nežiūrint kokia kaina arba atkariauti, jeigu jos būtų prakištos. Jeigu Rusijai pasisektų parblokti ir nepaleisti iš savo rankų Graikijos ir Turkijos, ji būtų nesumušama, atominėmis bombomis ar be atominų bombų. Štai dėlko Graikija ir Turkija šiandien, strateginių požiūriu, yra svarbės, negu Vakarinė Europa, ir svarbės, negu Tolimieji Rytai."

Pietinėje Sovietų Sąjungos dalyje, Ukrainoje, yra sukoncentruota daug pramonės. Kaukazo srityje, tarp Juodosios ir Kaspijos jūrų, guli gausiausios Sovietų žibalo versmės. Jeigu vakarinų valstybių bombonešiai sunaikintų šiuos Sovietų pramonės centrus, tai Stalino karo mašina sugriūtų.

priklausomos Lietuvos Laikinąją vyriausybę. Bet ji išsilaukė tik šešias savaites. Nacinių okupantas pakeitė bolševikų ir laikinąją vyriausybę prievarta nušalino. Tada jos vietą lietuvių nacionaliniam veikimui ėmė vadovauti iš pagrindžio Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. Jis buvo sutartas visų demokratių partijų ir rezistencijoje susikūrusių kovos organizacijų. Kiekviena tų grupių pasiuntė į VLIKą po vieną atstovą. VLIKas sėkmingai vadovavo viso krašto rezistencijai. 1944 m. gegužės mėn. Gestapo daugumą jo narių susekė ir išvežė į Vokietijos kalėjimus. Amerikiečių kariuomenės pergalė juos išlaisvino, ir nuo 1945 m. VLIKas atgaivino savo veikimą vakarų Europoje. Jo tikslas — pats vardas jį nusako: kovoti, kad Lietuva būtų laisva. Panašiai kaip savo laiku buvo Prancūzijos išlaisvinimo komitetas, vadovaujamas de Gaulle. Šiandien VLIKas yra autorizuotas krašto valios reikšėjas ir kaip visų demokratių grupių atstovų kolektyvas jis eina funkcijas, kurios normaliais laikais priklauso parlamentui; vyriausybinių funkcijų VLIKas yra sudaręs Vykdomąją Tarybą (Conseil Exécutif), kuri dirba kontakte su Lietuvos pasiuntinybėmis Jungtinėse Valstybėse, Britanijoje, Vatikane ir kt. kraštuose, kuriuose tebeprapažįstami nepriklausomos Lietuvos atstovai.

2. Ką galėtumėte pasakyti apie padėtį Lietuvoje ir apie krašto bolševikinimą? Ar yra ten aktyvi rezistencija ir ar jūsų komitetas turi su ja ryšį?

Bolševizacija vykdoma laipsniškai: a) profesinių organizacijų bolševikinimas ir kulturbolševizmas, b) militarinė okupacija, c) nacionalizacija ir administracinis "gleichschaltung", d) marksistinis-komunistinis perauklėjimas, e) atbaigiamasis okupuoto krašto iliejimas į Sov. Rusiją. Pirmasis laipsnis vykdomas dar laisvuose kraštuose, stengiantis paimti į savo įtaką darbininkus ir kultūrininkus. Kiti laipsniai vykdomi jau tiesioginėje ar netiesioginėje karinėje okupacijoje, kurioje šeiminkauja jau sovietų NKVD (NK-GB) arba dabar vadinama MGB (MVD). Lietuva ir kitos Pabaltijo valstybės, kurios buvo pačios pirmosios sovietų ekspansijos į Vakarus aukos,

šiandien jau yra priėjusios ligi paskutinių bolševizacijos laipsnių: įvykdyta nacionalizacija ir administracinis "gleichschaltungas", įvedant Rusijos praktikuojamą krašto susikrystymą ir rajonus. Ką reiškia nacionalizacija, rodo konkretūs pavyzdžiai: prekyba, pramonė, žemės ūkis, namai nusavinoti; individualiniai ūkiai panaikinti ir ūkininkai baigiami suvaryti į kolchozus. Dabar eina pati atkakliausia kova dėl perauklėjimo. Lietuvių tauta, iš tradicijos giliai tikinti, branginti laisvę ir žmogaus individualybę, gaivališkai pasipriešino bolševikų užsimojimui prievarta paversti ją netikincia, komunistiška, robotų mase. Žinodami, kad lietuviai nesiduos "perauklėjami", bolševikai ėmė prieš Pabaltijo kraštus pačių pirmųjų masinių deportacijų, kurių tikslas yra išrauti ir sunaikinti jiems nepatinkimą "neperauklėjamą" elementą. Masinės deportacijos labiausiai dabar nukreiptos prieš kunigus, ūkininkus, mokytojus ir studentiją. Ligi 1949 m. vidurio jau buvo išgabenta iš krašto per 25% visų gyventojų. Bet ir ne-deportuoti, dar palikę ūkininkai terorizuojami ne tik mokesčiais ir pyliavomis, kurie turi ekonomiškai sužlugdyti, bet ir paprasčiausiais plėšimais. MGB suorganizuoti "ištrebėliai" ir raudonarmiečiai užplūdinėja ūkininkus ir apilpėšia, kas jiems patinka. Kai kurie kaimai plėškaujančių kareivių ir mgbistų apiplėšti po 10—15 kartų. Šitam plėšimui pasipriešinti, deportacijoms suklaidyti, tautiniam solidarumui tarp gyventojų išlaikyti yra išaugusi aktyvi rezistencija, kurios ginkluotos pajėgos yra vadovaujamos griežtai centralizuotos vadovybės. Ar su ja ryšius VLIKas turi — leisite į tą klausimą tiesiogiai neatsakyti. Tępažymėsiu tik, kad VLIKui yra pareikštas Lietuvos pagrindinio pritarimas ir pastiprinimas.

3. Kokia yra Katalikų Bažnyčios padėtis rusų okupacijoje?

(Bus daugiau)

AR JIESKAI DARBO?

SKAITYK KASDIEN NAUJIENAS IR TENYK SKILTIS

"REIKIA DARBININKŲ"

Lietuviai taipgi perka ir parduoda ir progas sužino tiksliai per

NAUJIENAS Tel. CAnal 6500

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill.

SENIAUSIEJI PASAULIETINIAI

LITERATŪROS TEKSTAI

LIETUVIŲ KALBA

Rašo PROF. VACLOVAS BIRZISKA

(Tęsinys)

Išskyrus valstybinius tekstus ir iš dalies kalbotyros darbus, iš pagrindo visa senoji lietuvių literatūra tiek Didžiojoje, tiek Mažojoje Lietuvoje buvo tikybinių, nors tuo pačiu laiku abiejose Lietuvos dalyse užsi-mezgė, o atskirais momentais ir suklestėdavo ir grynai pasaulietinė literatūra, kad ir rašyta Lietuvai svetimomis kalbomis: vienoje dalyje lenkų ar lotynų, kitose vokiečių ar lotynų. Tačiau, kaip ypač dabar aiškėja, nuolat susirandant vis naujų lietuviškų tekstelių, retkarčiais ir lietuvių kalba buvo panaudojama literatūriniais tikslais, nors dažnai tik kaip savotiška egzotika, norint kultūringam Vakarų pasauliui parodyti, jog toje tautiniu atžvilgiu margoje Lietuvos-Lenkijos valstybėje yra dar viena kultūringa kalba, visai tinkanti ir literatūrai, kurios nepažįsta Vakarai. Toks savotiškas susidomėjimas lietuvių kalba pastebimas Vakaruose ir grynai tikybinių srityje, kada, pavyzdžiui, 1601 m. Jonas Gruzevskis; o 1603 m. Jonas Komperiskis Romoje sveikimo atsilankiusius į jėzuitų kolegiją kardinolas lietuviškomis prakalbomis, nors, be pačių sveikintojų, niekas kitas iš dalyvavusių iš-

kilmėse lietuviškai nei žodžio nemokėjo. Arba vėl, įsivyravus madaei leisti įvairiomis kalbomis "Tėve mūsų", bent nuo 1668 m. į tuos leidinius įvedamas ir lietuviškas tekstas greta daugybės tekstų kitomis kalbomis, nors neretai tų leidinių redaktoriai patys lietuviškai nemokėdami lietuviško "Tėve mūsų" tekstą visai iškreipdavo. Ne mados, bet jau reikalo buvo išauktas ir lietuviški krikšto bei jungtuvų formulių įvedimas į vadinamąsias agendas, vėliau pavadintas Rituale Sacramentorum, iš kurių mums žinoma seniausioji agenda su lietuviškomis formulėmis buvo išspausdinta 1616 m., o po to jas spausdino ir kiti ritualai, leidžiami ne tik Vilniuje, bet ir Lenkijoje, o kartais ir Vakarų Europoje. Tokių ritualų XVII a. žinome 1616, 1630, 1633, 1641, 1647, 1653, 1654, 1656, 1661, 1668, 1675 (visi spausdinti Vilniuje), 1679 (Krokuvoje) 1688, 1690 (Torunėje), 1691 (Krokuvoje) 1699 (Vilniuje ir Krokuvoje) 1700 (Vilniuje ir Gdanske), o XVIII amžiuje 1701, 1715 (Krokuvoje), 1719, 1730 (Brunsborge), 1732 (Kališe), 1733 (Brunsborge), 1734 (Torunėje), 1742 (Vilniuje ir Lvoje), 1743 (Krokuvoje ir Torunėje), 1745, 1755, 1757 (Sandomiriuje), 1758 (Sandomiriuje), 1760 (Brunsborge), 1765 (Brunsborge), 1767, 1771 (du leidimai Vilniuje), 1775, 1777 (Liubline), 1799 m. Be abejo, jų buvo ir daugiau.

Bet ir grynai literatūrinėje srityje toks lietuvių kalbos panaudojimas atsirado palyginti gana anksti, nes jau 1589 m., kada, atvykus Vilniui Lietuvos Didžiam Kunigaikščiui Žygimantui III (IV), Vilniaus jėzuitų akademija išleido knygelę "Gratulationes... Sigismundo III... in suae Vilnam aduentu factae" ir jos pabaigoje įsidėjo pirmą mums žinomą lietuviš-

ką pasaulietinį eilėraštį "Pakvietimas Lietuvos Giminės, adant pati linksminamos, wieszpacie Karaliui iunciam Lietuwn darytu Triumphu" ir greta kitą. "Pakvietimą Wieszpacie Karalaus adant Senisna Lietuwos ineytu Triumphu". Kol nebuvo išaiškinta, kad apie 1585 m. buvo Vilniuje išspausdintas lietuviškas Canisijaus katekizmo vertimas, buvo manoma, jog šie teksteliai yra apskritai pirmieji lietuviški tekstai, išspausdinti Vilniuje. Nėra žinios, kas šiuos lietuviškus eilėraščius parašė, bet, sprendžiant iš to, kad kartu su ta knygte buvo išspausdintos ir dvi kitos, ta pačia proga parašytos ir paruštos Vilniaus akademijos profesorius Mikalojaus Paco, kuris, vyskupui Merkeliui Giedraičiui mirus, užėmė Žemaičių vyskupijos sostą, ir visose jėzuitų akademijose buvo įsigalėjęs paprotys tų akademijų poetikos profesoriams leisti savo mokinių vardu savo parašytus įvairius eilėraščių rinkinius, galima prileisti, jog šių pirmųjų žinomų lietuviškų eilėraščių, išspausdintų greta eilės kitų, kitomis kalbomis parašytų ir įvairių mokinių vardais pasirašytų, autorius buvo tas pats Mikalojus Pacas arba ano laiko akademijos poetikos profesorius kunigas Jurgis Dambrauskas. Šiuos eilėraščius 1930 m. pakartojo J. Gerulis "Filologu Biedrimas Raksti" X sąsiuvinyje.

Po dešimties metų, 1599 m., Mikalojaus Daukšos leidžiamos postilės buvo pridėta aštuonių eilučių lotyniška epigrama, pasirašyta Vaclovo Labunauskio, (Venceslaus Labunovskio), kuriuo vardu, kaip išaiškino K. Jablonskis, pasirašė Vaclovas Daujotas iš Labunavo. Viename postilės egzempliorių buvo įrašytas ir lietuviškas tos epigramos vertimas: "Amzeis

nupuola didziū Karalu miestai, Amzeis pagaiszta brangus pamielkai Kariowedziu..." ir t. t. Šiuo tarpu dar sunku pasakyti, ar tas vertimas yra autentiškas, paties Daujoto, ar kurio nors kito XVI a. asmens parašytas, ar tai jau daug vėlesnis, gal net XIX a. pradžios vertimas. Jį surado ir pirmą kartą paskelbė E. Volteris. Dabar tas lietuviškas tekstas niekur neberandamas.

Po šio tekstelio ilgą laiką neturim jokio kito. Tik 1936 m. S. Estreicheris XXXI savo leidžiamos lenkų bibliografijos tome paskelbė savo surastą 1634 m. Vilniuje išspausdintą knygą "Przywitanie Wesołe Na Szezęśliwy przyjazd do Szawel... Georgii Tyszkiewicz... na kościuła Szawelskiego poświecenie...". Šios nedidelės, 22 puslapių, knygties autorius, šiaulių klebonas ir garsios šiaulių bažnyčios statytojas Petras Tarvainis, vyskupo Tiškevičiaus atvažiavimo bažnyčiai pašventinti proga prirašė eilę įvairių sveikinimų ir pabaigoje išspausdino ir lietuvišką 14 eilučių eilėraštį: "Brangus Poenias pauktis, Pauptis didžio Pona, Szwiezesz zybancio, linxmas spindincio Titona...". Estreicheris čia pat išspausdino ir visą tą lietuviškąjį tekstą; iš jo 1937 m. pakartojo A. Brückneris žurnale "Zeitschrift für slavische Philologie", o iš ten 1947 m. N. 46 "Draugas" Amerikoje. Patį Tarvainį, matyti, paragino griežtis plunksnos ir net lietuviškai eilėraščių parašyti atsiminimas savo studentymo laiku, kada jis pats 1604 m. dalyvavo panašiam studentų eilėraščių rinkinyje (Theatridium poeticum) ir kada nuo "Gratulationes" išspausdinimo tesuėjo vos penkiolika metų.

(Bus daugiau)

A. VARNAUSKAS

RECENZIJA APIE RECENZIJĄ IR KNYGĄ

Henr. Nagys, recenzuodamas Kanados katalikų savaitraštį „Tėviškės žiburiai“ B. Rukšos knygą „Žemės Rankose“, kažkodėl turėjo tikrai neobjektyvų tikslą: įrodyti, kad B. Rukšos poezija neperžengia vidutiniškumo ribos ir nesurasti atsakymo ar Rukša yra ką nors savito atnešęs į mūsų literatūros dirvonus. Reikia pasakyti, kad Nagio lakoniška ir pati sau prieštaraujanti recenzija įrodė tik tiek: pastangas nustumti laiptu žemiau tą, kuris ne pataikavimu, ne rankomis ir malonia šypsena, bet vidutine jėga ir drąsiais polėkais veržiasi į priekį. Kodėl recenzentas turėjo tokį tikslą? Į šį klausimą, prisimindami, kad Nagys taip pat yra poetas, atsakymo neduosime. Mūsų manymu, skaitytojas atsakymą suras pats savyje. Mes tik norime atkartoti Nagio recenzijos specifiskus puolimus ir juos paryskinti.

Nagys, rašydamas apie Rukšos knygą, prisimena Kozulį. Pasakęs Kozuliui komplimentą apie jo lengvą plunksną ir ironiškai šiltą šypseną, recenzentas nenori gretinti abiejų poetų, kadangi „per daug skirtingas abiejų autorių vidinis išgyvenimas ir jo išsakymas“. O jau vėliau, ieškodamas įtakų, Nagys suranda ir Kozulį Rukšos poezijoje. Dėl šitos nesąmonės mes norėtume pasakyti, kad Rukšos eilėraščiai, kuriuose Nagys surado Kozulio įtaką, perijodikoje buvo atspausdinti metais ir daugiau prieš Kozulio knygos „Dulės Ežerė“ pasirodymą; kalbant apie įtaką negana pasakyti, kad štai tame ir tame puslapyje yra Aisčio, Nylūno ar Šlaito įtaka. Reikia sugretinti ir palyginti. Juk Nagys buvo pasišovęs detaliau pagrįsti savo sprendimus. Tad ir šneka apie nevykusias fotokopijas (labai neoriginalus ir girdėtas išsireikšimas) yra niekas daugiau kaip parašas botagų vandenį.

Nagys susipranta, kad Rukšos tematika nesiaura, bet už jos jis autoriaus veido nemato, nes „apie viską tik kalbama: kalbama daug kartų girdėtais žodžiais, palyginimais, vaizdais“. Arba: „Rukšos poezijoje tasai taurė, karčiama, taurių, alaus ir kokteilio ir vagabundo nuolatinis kartojimas dvelkteli nudėvėtu manieringumu.“

Pagrįsime ir mes detaliau mūsų samprotavimus ir mėginsime įrodyti, kad ir šioje vietoje Nagio motyvai yra lengvai sugriaujami.

Mums atrodo, kad kiekvienas Rukšos eilėraštis yra naujas ir savitas palyginimas ir vaizdas. Nenorėdami nurašyti visos knygos, pasitenkinsime pavyzdžiais, kurių dėl vietos stokos neiluiuojame: „Tad jau ateik nors tu pasižiūrėt kaip slenka, kaip juodi debesys, kaip aš su jais slenk, užmiršęs jau, kad vasara į širdį trenkė apynio spurgo ir medaus tvaiku...“ (Laiškas, psl. 5) „Mes — pavasario nakties keleiviai mesti žemėn su raša, žiedais. Ir bent kiek mes nuo rasos neblauvūs, — o mus medžiai apšaukia girtais.“ (Keleiviai, psl. 6) „Ir tu, klausydamas dainų ir meilės juoko, mažyčiam kambarėlyje svaioji imi kodėl kiti gyvenimą paimti moka mylėdami, dainuodami ir gerdami?“ (Pamesti Raktai, psl. 7) „Tau švėtimi kriokliai, bedugnės ir kalnų viršūnės, — svaigaus kritimo nekenčia maža širdis. Tarp tūkstančio tokių kaip tu, keli klajūnai — svaigaus kritimas jų visa būtis.“ (Klajūnų daina, psl. 8) „Nebuvo tau būtis relikvija ar sakramentas. Nebuvo tau ruletė, kur apgaulingai sukasi. Tik ta viena mintis, kad žemėje gyventi yra vien laimės gabaliukas.“ (Tik laimės gabaliukas, psl. 11) „Yra grumtelis ilgesio: moters daina ir meilė. Yra lašelis džiaugsmo: kada širdim į širdį.“ (Ten pat, psl. 11) „Tenai, kur dideliu džiaugsmu tave nužudys išproges pumpuras, laiška gležnos žolės. Paukščio daina, tarytum mylimosios žodis, tave taip nuostabiom melodijom užlies“ (Ugnies šokis, psl. 12). „Neprimink apie jį. Atiduok mano mėlyną ugnį. Atiduok mano laimę ir tyrą ramumą akių. Ir tada — pro mėnulio ir vėjo bedugnę begalinio laukimo taku...“ (***, psl. 15) „Tu pavargai, belaukdamas kol šviesios ugnys pro valandų nykių sroves vėl prisivers užpliti atsivėrusią širdį bedugnę prisilytėjimu jaunoms moters.“ (Moters, psl. 16) „Juk tai jie, — tie ugniniai taškai kranta tavo jaunystę sužeist, kai tu stovi pavargęs ant kelio ar svaioji po kiemo beržais, — juk tai jie vieną naktį birželio tau švytės valbeliais mažais...“ (Zvaigždės, psl. 17) „Is tolo šaukiame tave ir mūsų žvilgsnius

matytumei gašliausius tonus ir spalvas. Kai tu eini pro mus gracingais žingsniais, — mes bijome tavęs...“ (Kryžkelė, psl. 18) „Aš esu šįnakt šių rūmų maharadža ir šių sodų dyvinų karalius. Niekas taip žmogaus būties pagražint kaip kad aš šioj žemėje negali. Skamba muzika ir dainos mano rūmuos, jaunos, gundančios merginos šoka. Vynu, metų tūkstanties senumo, aš svečiam už jų draugystę moku.“ (Pavasario nakties sapnas, psl. 19) „Tikrai aš toks ir visos mano valandos šioj žemėj, paženklintos šviesia klajonių neramių liepsna, kaip medžių šakos vėjui, šįnakt ritmingai šlama jaunystės malda žemei, gimdžiusiai mane...“ (Išsivadėjimas, psl. 22) „Aš skaičiuo kadaise meilės knygoje, kad esi gyvenimo pilna. O raudau tave ramiai užmigusių marių vėjo užime liūdnam.“ (Tarp žemės ir dangaus, psl. 23) „Jie matys ir šią nuostabią žemę, tvaiką vėjo, vandens ir žolės ir užimą griausmingai neramų nemažiau kaip ir mudu mylės.“ (Užburiam rate, psl. 24).

Šie pavyzdžiai paimti veik iš kiekvieno pirmojo skyriaus „Ugnies šokis“ eilėraščių. Antrame ir trečiame skyriuose mes rastume dar puikesnių posmų, kuriuose apstu grakštių palyginimų ir vaizdų. Bet užtenka ir šio pirmojo skyriaus pavyzdžių, kurie patys kalba apie savo vertę ir originalumą.

Dabar kas link taurių, vagabundų, karčiama, alaus ir kokteilio ir taurėnų įkyriai nuolatinio kartojimo. Mes būsime tiek objektyvūs ir visą tą „trafaretiskumą“ aki vaizdžiai parodysimės skaitytojui. Štai jis: „Žinau — nebeateis draugai prie rudenio karsto padėti man ar jau nors aplankyt manęs: draugystė jie kitiems taveruose išbarsto, kitiems, kurie apmoka jų dainas — — —“ (Laiškas, psl. 5) „Kai pajuntu, kad ilgesys tavy paduota ramumo sodų medžiams, kupiniems tylos, ir kad baigi pamesti kelią vagabundo, nebeturėdamas keliaut toliau galios —“ (***, psl. 10) „Yra grumtelis ilgesio. moters daina ir meilė. Yra lašelis džiaugsmo: kada širdim į širdį. Kada žmogus ne prie alaus ar prie kokteilio nupuolusio šaukimą girdi...“ (Tik laimės gabaliukas, psl. 11) „Aš negirdžiu kaip smulkės, restoranai šaukia, kas kabaretuos — nežinau kas šoka ten. Širdis, kaip rudenio lietus įmirkęs laukas, nebeprisikičia be rūpesių gyvent...“ (***, psl. 36) „Dabar ir vėl krūtinėje kancina nubunda ir širdį degina spalvomis anų dienų, kada ir meilė ir jaunystė vagabundo nenurimė tarp vasaros sapnų.“ (Prie rudenio vartų, psl. 40) „Virpėdama tu pajutai kaip į sudrumstą sieną grįžo galia beprasmiškai išmėtytų dienų kancias suprast. Ji degina tave skeveldrom juodojo jaunystės kryžiaus, daužydama nepabaigtas išgert išėjusių taurės...“ (Pabudimas, psl. 69) „Aš praėjau pro karčiamą neatsigėrdamas į žmogų, norėjusį savim skaudžiai išniekinti mane. Ir aš verkiau kodėl many tiek pagiežos ir blogio ir to sunkumo neišsakomo po krūtine...“ (Grescendo, psl. 72).

Štai ir viskas. Išrinkome visą alų, kabaretus, tavernas, tures, karčiamas iš visų Rukšos eilėraščių, kurių knygoje yra 69. Iš to viso „nuolatinio ir įkyraus pasikartojimo“ būtų vienas 7 posmų eilėraštis. Bet apie kabaretus ir karčiamas Rukša kalba kitokia prasme, nei kad Nagys rašo savo recenzijoje. Motyvo apie pragertą gyvenimą nerandame; yra tik stiprus kenčiančio, kovojančio ir pralaiminčio žmogaus išsiskakymas.

Nagys, norėdamas įrodyti, kad Rukšos poezija yra tuščia ir banali, ieško filosofijos ten, kur jos nėra. Ir majestotiškai prieina sprendimo: „seklus ir banalus“. Cituojame Nagio paduotas ištraukas: „Slapčia norėtumei savos širdies paklausti iš kur apatija, nuobodulys kartus? Neklausk, jei vakar ją užrakini, apkausti ir užrakinę pametė kažkur raktus.“ (Pamesti raktai, psl. 7) „Ir aš jaučiu kaip tu be gailėsčio išplauji tą tamsų vanitą man iš širdies gelmių; o ir išdidų Aš iš mano drumsto kraujo išdegini pracinančio žmogaus šauksmu.“ (N.N., psl. 41).

Apie pirmąją citatą mes nekalbėsime. Ją reikia gražinti prie likusių dviejų posmų ir mes gausime nuotaikingą poezijos kūrinių. Gi antrąją, gražinus ją ten, iš kur ji buvo išrausta, apie jos filosofinę gelmę galėtume drąsiai pasiginėti. Ko Nagys siekia, norėdamas nuvertinti tikrai gerus eilėraščius, nežinome. Pv. eilėraščiui „Pėdsakai“ jis nubraukia trečią pos-

TOPOLIAI

Pavasario saulėje topolių pumpūrai stipriai parausdavo ir medžių šakos atrodydavo kaip kruvinos. Po savaitės jų viršūnės, lyg povo uodegos plunksnos, išsiskleisdavo į plačią žalių, garbanotų lapų vėduoklę.

— Ak, kokie gražūs mano topoliai, ir kiek vandens jiems sugirdžiau kaitriomis vasaromis, — mėgdavo pasakoti senukas.

Topolių paunksnėje, lyg žirafa aukštyn ištiesusi kaklą, stovėjo ažuolinė svirtis. Vandenį semiant, ji sunkiai lenkdavo žemyn savo ilgą, žaliom samanų vilnom apžėlusį kaklą.

Vakarais, kai saulėlydis padabindavo sidabrinus rasų karoliukus ant ažuolinės svirties kaklo, senukas išdavo pasisemti vandens ir pasidėti po topoliais.

— Kokia brangi gimtoji žemė, — pradėdavo jis, — daug kur buvau pasaulyje, bet visur buvo nuobodu, ilgu, negerai. Tėviškės pievų takai sapnuose tiesdavosi į plačius, namo viliojančius kelius. Atrodė, kad ir šulins išdžius, kad topoliai neišgyvens karštų vasarų.

Kartą, pamatęs mane, senukas kiek susimastė ir tarė:

— Jėgu kada nors sugrįši — manęs jau nebus, ir iš viso gal čia nieko nerasi, tačiau topoliai gal dar augs ir žaliuos. Atėik, kai bus šilti ir gražūs vakarai, po jais pasidėti mano atminimui.

Senukas ištiesė abi rankas, apkabino kaklą ir pabučiavo. Žila jo galva, lyg amžinas kalnų sniegas, švystelėjo saulėje.

Jul.

ma kaip visai nereikalingą, palaidą ir nesuistą vidutinio būtinumo ryšį. Mums atrodo, kad visam eilėraščiui trečiasis punktas priduoja stiprumo ir jį sucementuoja. Mes jį cituojame ištisai. Poezijos mėgėjai tegu sprendžia apie jo reikalingumą.

Jis stovėjo girtas skersgatvy ir keikė. Keikė žmogų, keikė žemę ir save. Ir nematė kaip išblyškęs mažas vaikas Purvina ir nešvaria gatve

Bėgo duonos kepalą suspaudęs rankom, — Aukšą alkanų ir skurstančių žmonių. Ir kaip akmeniu į vaiko širdį trenkė Seno latro virtinės keiksmų...

Jis sapnuoja: tamsiam skersgatvy jį laiko Purvinas ir drumzlinom akim žmogus, Ir kiumi balsu šią žemę baisiai keikia Ir tokius kaip jis mažus vaikus...

Įrodymui, kad Rukšos knyga neperšoka vidutiniškumo, Nagys suskaitė visus jungtukus „jau“. Beveik kiekvienam eilėraštyje jis jų atrado po kelis. Suskaitėme ir mes. Keliose vietose jie tikrai nereikalingi. Bet kiekviename eilėraštyje neradome, o jei kur ir yra — daugumoje atitinka savajai paskirčiai. Nagys atrado stambesnių kirčio klaidų, bet begrįsdamas detaliau savo sprendimus ir atradimus, nei vienos kirčio klaidos nenurėdė. Gaila.

Palietęs dail. Bakio viršelį ir iliustraciją, Nagys lakoniškai tarė, kad iliustracijų raidės neišsiskotės ir pačios iliustracijos tik skubotai atliktas „surrealizmas“. Šioje vietoje recenzentas, matyti, pasijuto papuolęs į svetimą daržą, ir, nebeturėdamas jėgos smulkesniam nagrinėjimui, recenziją tikrai „realistiškai“ baigia.

Žodis dėl panašių recenzijų.

Tuose pačiuose „Tėviškės žiburiuose“ tilpo (pora mėn. anksčiau) to paties Nagio recenzija apie Pr. Kozulio knygą „Dulės Ežerė“. Mes stebėjome nebūtu jos vertės iškėlimu ir, parenkant geresnius pavyzdžius, dideliu skonio neturėjimu. Panašią recenziją apie Neverdaus knygą „Užrūstinti Dievai“, „Naujienose“ ir Kanados „Nepriklausomoje Lietuvoje“ parašė Nevėžio Juozas. Tikro objektyvumo nė vienoje. Panašiai recenzuojamas ir Rukša.

Prileiskime, kad panašiu būdu, kokį pavartojo Nagys prieš Rukšą, būtų recenzuojamos visos knygos. Gautume tikrai tragiškai graudų vaizdą. Graudų dėl to, kadangi jaustumėme recenzento norą autoriui nužeminti arba iškelti. Tragišką — suglumusius skaitytojus, maišančius grūdus su pelais. Juk ir to paties Nagio poezija kristų daug žemiau vidutiniškumo, jei ji būtų nagrinėjama paties Nagio metodais...

J. PUZINAS

LIETUVIŲ KILMĖS TEORIJOS AMŽIŲ BŪVYJE

Dr. Jonas Puzinas, gim. 1905 m. rugs. 18 d., profesorius Kauno, dekanas Vilniaus ir rektorius Pabaltijų universitetuose. Be visos eilės straipsnių archeologijos klausimais, jis atspausdino „Šiaulių miesto istoriją“, „Archeologinius tyrinėjimus Lietuvoje XIX-XX amž.“ ir „Naujausių proistorinių tyrinėjimų duomenis“.

I. LIETUVIŲ KILMĖS TEORIJOS NUO XV AMŽ. IKI ROMANTIZMO

Lietuvių kilmės klausimai labai seniai pradėjo dominti šviesuomenę. Jau XV a. savartoje iškilo teorija apie lietuvių romėniškąją kilmę. Nuo to laiko iki šiandien yra susidarę įvairių teorijų apie lietuvių kilmę. Toms teorijoms susidaryti anksčiau turėjo didelės įtakos laiko dvasia bei politiniai motyvai. Grynai moksliniu požiūriu lietuvių kilmės klausimas pradėtas nagrinėti kalbininkų ir proistorikų tik paskutiniuoju metu. Šitame straipsnyje pabandyti duoti visų tų kilmės teorijų apžvalgą.

Jau XIV amž. pabaigoje pastebime pirmuosius susidomėjimo ženklius Lietuvos istorijoje. Tuo metu atsirado trumpasis Lietuvos metraštis „Lietuvos kunigaikščių pradžia“, kur aprašomi svarbesnieji Lietuvos istorijos įvykiai, pradedant Gedimino sūnumis, ir ypačiai iškeliamas Vytauto vaidmuo. XV amž. viduryje parašomas „Didžiųjų Lietuvos kunigaikščių metraštinis“, kuriame pirmasis metraštinis praplečiamas Vytauto, švitrigailos ir žygimanto Kęstutaičio laikais.

1. Romėniškoji lietuvių kilmės teorija ir jos atsiradimo priežastys

Šiuose abejuose metraščiuose lietuvių kilmės klausimas dar nenagrinėjamas, bet greičiausia XIV amž. pabaigoje ar XV amž. pirmojoje pusėje Lietuvoje susidarė teorija, kur lietuviai buvo kildinami iš romėnų. Labai galimas daktas, kad ta teorija buvo fiksuota ir raštu, tik, deja, rankraštis nėra išlikęs. Pirmasis šią teoriją iškelia viešumon lenkų kronikininkas bei istoriografas Jonas Dluogošas (1415–1480) antroje XV amž. pusėje. Jis bent keliose savo „Lenkijos istorijos“ vietose paliečia kaip lietuvių, taip ir prūsų kilmės klausimus. Apie lietuvių jis rašo, kad jie, sprendžiant iš kalbos ir religinių panašumų, esą kilę iš romėnų, kurie iš savo tėvynės buvo pabėgę Marijaus ir Sulos ar vėliau Julijaus Cezario ir Pompejaus tarpusavio kovų metu. Žinodami, kad Jonas Dluogošas nebuvo lietuvių bičiulis, galime drąsiai pasakyti, kad jis tikrai nėra buvęs tos teorijos kūrėjas, bet ją pakartojo, matyti, kaip tuo metu paplitusią ir įsigalėjusią pažiūrą.

Dėl šios romėniškosios lietuvių kilmės teorijos atsiradimo laiko istorikai nėra vieningos nuomonės. J. Jonynas spėlioja, kad ši teorija galėjusi susidaryti dar XIV amžiuje, Vytautui esant ordino žemėje. Tada, esą, jam galėjęs kristi į akis didelis lietuvių kalbos panašumas į lotynų kalbą ir kartu galėjusi ateiti jam mintis, kad lietuvių kalba turinti būti kilusi iš lotynų kalbos (J. Jonynas, Vytauto ženklas. — Vairas, Nr. 6, 1930, p. 216).

K. Avižonis šiuo J. Jonyno spėliojimu abejoja ir mano, kad ta teorija galėjusi būti sukurta XV amž. pirmojoje pusėje užsienyje mokslus įėjusių lietuvių, kurie, susipažinę su lotynų kalba ir Romos istorija, galėję pastebėti tam tikrų panašumų tarp senovės lietuvių ir romėnų papročių, ypačiai tarp abiejų kalbų. Tatai pastebėjusi, pradėta lietuvių giminiuoti su romėnais (K. Avižonis, Lietuvių kilimo iš romėnų teorija XV–XVI a. — Praeitis, t. III, 1939, atspaudas).

Ar ši teorija yra susidariusi XIV amž. pabaigoje, ar XV amž. pirmojoje pusėje, žinoma, sunku tiksliai nustatyti, bet tai yra buvęs mūsų to meto intelektualų darbo vaisius. Ir kitos tautos humanizmo laikotarpyje išvedžiodavo savo kilmę iš romėnų ar graikų. Jau ankstyvajame viduramžy pastebime kunigaikščių dvaruose panašias tendencijas. XII amž. Krokuvos vyskupas Vincentas Kadlubekas (mirus 1223 m.) Kazimiero Teisingojo įsakymu parašė lenkų kroniką, kurioje pirmuoju Lenkijos kunigaikščiu ir vėliau karaliumi laiko Gracius. Pagal jį gavusi savo vardą Krokva, o pagal jo dukters vardą Vanda buvusi pavadinta Vandalija (Ir J. Dluogošas yra tos pat nuomonės: „a Graco g litera mutata in c Cracovia appellata est“, plg. Dluogosi se Longini, Historiae Poloniae libri XII etc. Lipsiae 1711, p. 39). Didesnei Lenkijos garbei Kadlubekas duoda sa-

vo kronikoje tariamus lenkų laiškus, rašytus Aleksandriui Didžiajam ir kalba apie Aleksandro Didžiojo korespondenciją su Aristotelium apie lenkus (lechiti). Julijus Cezaris, esą, savo seserį išleisdęs už lenkų kunigaikščio Lesco. Pagal jos vardą Liublinas gavęs savo pavadinimą (Vincentii, Magistri, Episcopi Cracoviensis, Chronica Polonorum. Cracoviae 1862, p. 7, 9, 11, 14–19, 24–25).

Vokietijoje humanizmo metu taip pat vyravo tos pačios tendencijos kildinti savo tautas ar valdovus iš garbingųjų senovės tautų. Pvz. frankai ir sikambrai buvo kildinami iš graikų bei trojėnų, švabai ir saksai iš makedonėčių ir t.t. Ypačiai Vokietijos kaizerio Maksimilijono I dvare (rūmuose) vyravo panašios tendencijos karaliaus giminės geneologijai nustatyti (plg. T. Bieder, Geschichte der Germanenforschung. Berlin 1921, p. 26; P. H. Stemmmermann, Die Anfänge der deutschen Vorgesichtsforchung. Deutschlands Bodentalerthümer in der Anschauung des 16. und 17. Jahrhunderts. 1934, p. 23–24).

XVI amž. Lietuvoje dėl politinių priežasčių kyla smarki reakcija prieš lenkus. Lietuvos reikalus ir garbę uoliai gina Lietuvos diduomenė, daugiausia kilusi iš Vytauto Didžiojo bendradarbių palikonių. Tos kovos ryškiai atsispindi ir Lietuvos metraštyje. Apie XVI amž. vidurį senasis metraštinis papildomas, ir atsiranda „Lietuvos ir žemaičių Didžiosios Kunigaikštystės Metraštinis“. Į šį metraštinį jau įtraukiamas pasakojimas apie lietuvių kilmę iš romėnų. Čia rašoma apie romėnų kunigaikštį Pilemoną ar Palemoną, kuris su savo šeima ir penkiais šimtais bajorų pabėgęs I amž. po Kr. nuo žiauriojo Nerono, jūromis atplaukęs iki Nemuno, toliau pasiekęs Dubysą ir ten įsikūręs. Palemonas davęs pradžią Lietuvos kunigaikščių dinastijai (pilnas Lietuvos metraščių rinkinys išspausdintas 1907 m. „Polnoe sobranie russkich letopisej“, t. XVII).

Toks lietuvių kildinimas iš garbingos romėnų giminės labai stiprina Lietuvos bajorus kovoje su lenkais, kėlę jų tautinę ambiciją. Todėl visai nenuostabu, kad ir kituose raštuose ta teorija nuolat kartojama, kartais net stengiamasi ją nuodugniau pagrįsti. Vienas iš tokių stambiųjų šios teorijos šalininkų yra buvęs Mykolas Lietuvis (greičiausia Mykolas Tiškevičius). Jo, ar grupės žmonių, buvo parašytas lotyniškas žygimantui Augustui lyg memorandumas, kuriame buvo keliamas Maskvos pavojus Lietuvai, vaizdžiai piešiamos Lietuvos silpnumo priežastys dėl bajoriškios visuomenės moralinio nupuolimo ir dėl patriotizmo stokos. Darbas rašytas apie 1550 metus, bet išspausdintas Bazelyje 1615 m. šia antrašte: „Michalonis Lituanie de moribus tartarorum, lituanorum et morchorum fragmina X“. Penktojo fragmento santraukoje rašoma apie lietuvių kilmę iš romėnų. Mykolas Lietuvis piktinasi rusiškais raštais (tada senovės slavų bažnytinė kalba [gudų] buvo oficiali Lietuvos valstybės kalba), nes juose nieko nėra, kas keltų didvyriškumą; be to, toji kalba esanti mums lietuviams svetima, kadangi mes esame itališko kraujo.

Toliau Mykolas Lietuvis stengiasi pagrįsti romėniškąją lietuvių kilmės teoriją, remdamasis senovės romėnų ir lietuvių pagoniškųjų papročių panašumu bei tam tikrais kalbos bendrumais. Prie bendrų romėnų lietuvių papročių priskiria mirusiųjų deginimą, amžinąją šventąją ugnį, būrimą pagal paukščių skridimą, Eskulapo kultą, primenantį žalčių gerbimą, miškų, kalnų, ežerų garbinimą ir t.t. Norėdamas įrodyti lietuvių ir lotynų kalbų giminiškumą, Mykolas Lietuvis duoda 74 lotyniškus žodžius, kurių reikšmė esanti ta pati ir lietuvių kalboje, pvz.: *ignis* — ugnis; *aer* — oras; *mensis* — mėnuo; *dies* — diena; *ros* — rasa; *aurora* — aušra; *deus* — Dievas; *vir* — vyras; *nasus* — nosis; *ovis* — avis; *rota* — ratas; *jugum* — jungas; *primus* — pirmas; *septem* — septyni; *sede* — sėdėti; *aratum* — artų; *tracum* — trauktas ir t.t.

(Tęsinys kitam „Literatūros“ numerį)

Literatūros vakaras

Šių metų spalio 14 dieną, šeštadienį, 8 val. vakaro, Lietuvių Auditorijoje įvyks literatūros vakaras. Jį rengia Chicagos Lietuvių Literatūros Draugija.

Draugijos Valdyba.

LINKSMA ŠOKIŲ VAKARĄ SU PROGRAMA

LIETUVIŲ AUDITORIJOS KLUBAS
3133 SO. HALSTED STREET

Ši šeštadienį, rugsėjo mėn. 16 d., 8 val. vakare

Programą atliks dainininkai: ST. KLIMAITIS ir VYT. BAKONAS
Akompanuos VL. JAKUBENAS. Šokiams gres tremtinių orkestras
Ižanga 50 centų. Kviečiame visus atsilankyti. RENGĖJAI

Skaitytojų Balsai

KODEL?

Stalinų lietuvių kalba Chicagoje leidžiamame laikraštyje "Vilnis" vienas to raudonlapio rašytojų "draugas" L. Jonikas "šimtą cibukų" apsižiojęs vėplioja, nesupranta kodėl lietuviai dypukai vadinasi tremtiniais.

Mielai galima būtų jam paaiškinti, kodėl dypukai vadinasi tremtiniais, tik, žinoma, pirma "draugas" L. Jonikas turėtų paaiškinti, kodėl "Vilnis" rašytojas nevadina tremtiniais tų lietuvių, kuriuos rusai ištrėmė ir tebetremia į Sibirą?

Šio laiško nuorašas pasiųstas taipgi ir "draugui" L. Jonikui. Pirma palauksime jo paaiškinimo, tada duosime jam atsakymą. —Tremtiniai: A.D.S.R.K.

SENA DAINA

Tenka laikraščiuose skaityti arba iš pasikalbėjimų nugirsti, kaip nepagrįstai puolami ir smerkiami tie buv. tremtiniai, kurie ką nors vertingo įsigijo: automobilį, namelį, krautuvę ir pan. Net su savotišku pasipiktinimu pabrėžiama, kad toks ir toks nusipirko beveik naują ir dar geresnę firmos automobilį. Kai kuriems tautiečiams atrodo, kad jeigu atvažiavusieji žmonės ilgą ar trumpesnę laiką pusbadažiai gyveno apgrūvusiame vokiečių kareivinėse, garažuose ir barakuose, tai būtų didelė nuodėmė tiems žmonėms dabar važinėti savo mašinoje arba gyventi nuosavame name. Tie pavyduoliai nenori nė pagalvoti, kad tos mašinos ir namai iš dangaus nukritę, nebuvę kieno nors padovanoti ar šiaip iš ko-

kių nors neaiškių šaltinių įgyti, bet pirkti iš sunkiai uždirbtų pinigų, iš viršvalandžių prakaito ir dažnai iš tokių pat buv. tremtinių savo giminėms bei pažįstamiems padėti laikinai pasikolinti lėšų. Dar priekaištaujama, girdi, turta perka, o visuomenės ir tautos reikalus, turbūt, užmiršta. Bet dažniau yra taip, kad tie, kurie pinigą sunkiai uždirba, labiau jį vertina, ir karčiamas nenėša ir tikrai tam tikrą dalį skiria spaudai, teatrui ir bendrai tautos reikalams. Yra ir tokių specialistų, kurie palyginant su kitais dvigubai ar trigubai tiek uždirba, bet iš jų bendruomenei naudos tikrai nėra, jie spaudą neskaito, ir lietuviškus parengimus nevaikščioja, bet šeštadienį-sekmadienį sutiksiti tokį vyrą, jeigu dar ne visai girtą, tai bent gerokai išsigėrusį, o apie tautos reikalus su tokiu nei ne kalbėk.

Nepriklausomos Lietuvos laikais taipgi buvo tokių rėkšnių, kurie patys visą uždarbį švariai prausildavo ir vis skųsdavosi, kad tas ar kitas namelį pasistatė arba tik nusipirko. Neatsižvelgdami į daromus jiems priekaištus, valdininkai, tarnautojai ir darbininkai varė savo darbą toliau, atstatė laikiną sūstinę ir kitus miestus, pagerino ir pagrazino ūkius, įgijo reikalingas mašinas. Pvz., Kauno priemiestis šandčiai daugiausia darbininkų buvo atstatytas. Tik viena buvo ten keista, jeigu kitataučiai didžiausius namus ir įmones išgydavo, niekas jiems neprikaišdavo, o buvo puola mi vien tik lietuviai. —J. C.

Lankys lietuvių dailės parodą

Ateinantį trečiadienį, rugsėjo 20 d., Švedų Klubu patalpose įvyksta pirmas ši sezoną Chicago Lietuvos Moterų Klubu narių susirinkimas. Po susirinkimo visos klubo narės organizuotai aplankys lietuvių dailės parodą Chicago Istoriniame Muziejuje.

SVARBIAUSIA YRA FUTBOLAS

Roosevelt aukštesniosios mokyklos (East Chicago) mokiniai sustreikavo (paskelbė sėdėjimo streiką), kai atsisakė iš mokyklos futbolo vieneto patarėjas Pete Kucinski ir šio pavaduotojas Ernest Miller.

Bet dabar jie streiką nutarė baigti, kai jį juos tuo reikalu kreipėsi futbolo kapitonas ir studentų tarybos pirmininkas J. Popka.

Isteigtas vaikų teatras

Norint suteikti mūsų mokyklinio amžiaus jaunimui lietuviškų kultūrinių pramogų, kokių Chicagoje šiuo metu itin pasigendama, Illinois LTB Mokytojų Sekcijos pastangomis įsteigtas Chicago Lietuvos Vaikų Teatras, kuris savo darbą pradėjo š. m. rugpjūčio 17 d.

Vaidybinei šio teatro daliai pakviestas vadovauti režisierius ir aktorius Stasys Pilka, baletinei — buv. Kauno Valstybės Teatro baletos solistė Irena Eidrigevičiūtė, muzikinei — buv. Kauno Valstybės Teatro baletos koncertmeisteris, muzikas Stasys Kalvaitis. Dekoracijas pirmajam spektakliui gamina dailininkas Vladas Vijeikis.

Pirmajam spektakliui, kuris numatomas š. m. lapkričio mėn., pasirinkta lietuvių liaudies pasaka "Brolių Ieškojoja". Tiek su šiuo, tiek su vėlesniais vaidinimais Vaikų Teatras yra pasiryžęs aplankyti visas Chicago ir jos artimesnėse apylinkėse esančias lietuvių kolonijas.

Kad Vaikų Teatras galėtų dažniau pasirodyti, yra siekiama, kad netolimoje ateityje jis galėtų pradėti dirbti dviem grupėmis. Taip dirbdamas, jis mažiau teįvargins ir savo jaunuosius vaidintojus, o tuo pačiu labiau galės būti pakelta ir patitų vaidinimų meninė vertė.

Administraciniais šio teatro reikalams tvarkyti prie Mokytojų Sekcijos Valdybos yra sudaryta tam tikra Vaikų Teatro Komisija, kuriai įeina: Teodoras Blinstrubas (pirmin.), Ona Zailskienė, Ona Kliorienė, Aleksandras Dundulis ir Petras Bagdonas.

Vaidybiniais reikalais suinteresuotieji prašomi kreiptis į VT režisierių St. Pilką, 2739 W. 44 St., tel. Lafayette 3-3955; administraciniais reikalais — į VT komisijos pirm. T. Blinstrubą, 6737 So. Campbell Ave., tel. HEMlock 4-4076; visais bendraisiais VT reikalais — į MS Valdybos vicepirmin. Domą Velicką, 7838 So. Green St., tel. Vincennes 6-9212.

Vaikų Teatro repeticijos šiuo metu vyksta Marquette Parko parapijos salėje, kuria tos parapijos klebonas kun. J. Paškauskas leidžia naudotis nemokamai. Už tai nuoširdžiai jam dėkojame.

Režisieriui St. Pilka, baletos solistei I. Eidrigevičiūtei ir muzikui St. Kalvaičiui už malonų sutikimą talkininkauti auklėjimo darbe, o tėvams, atkreipusiems rimtą dėmesį į vaikų teatro auklėjamąją reikšmę, reiškiamas nuoširdžiai padėka.

Mokytojų Sekcijos Valdyba

Dar pašaukta 3,750

69 šiaurinio Illinoisaus naujokų ėmimo punktai turės pašaukti dar 3,750 vyrų į patikrinimus.

Direktorius Armstrong mano, jog Chicago rugsėjo ir spalio mėnesiais galės pasiekti savo kvotą — 6,220 vyrų pasiųsti į kariuomenę. Pagal naująjį šaukimą Chicagoai tenka 2,025 vyrai.

Kad galima būtų darbą atlikti laiku, Chicago ėmimo centras nuo rugsėjo 23 d. patikrins per dieną po 250 vyrų. Trečiadienį 209 W. Jackson naujokų ėmimo komisijoj buvo patikrinta sveikata 557 vyrų. Tai didžiausias ligi šiol vienos dienos patikrinimų skaičius.

Išmušė banko langus

Jonas Brenza kaltina savo politinius varžovus

Piktadariai vakar išmušė Metropolitan State Bank, 2201 Cermak Rd., 12 stiklų langų. Šio banko pirmininkas jau 35 metai yra Jonas Brenza, kuris dabar kandiduoja respublikonų partijos sąrašė į apskrities išdininkus.

Brenza skaičiuoja, jog esą padaryta nuostolių 4,000 dol. sumai. Jo nuomone, tai esąs grynai politinis darbas. Jis buvęs įspėtas, jog taip ir atsitiks, jei jis neatsisakysias varžytis dėl vietos į išdininkus.

Išdaugytus langus pirmas pastebėjo banko durų sargas Jonas Mikulėnas, 6810 S. Artesian, kai jis atėjo 6:30 v. rytą į darbą. Saugotojas Adolfas Orvidas sakėsi policijai buvęs viršų užsnūdęs ir negirdėjęs, kaip dužo stiklai.

Marquette Parko policija priimena, kad antradienį Brenza buvo susitikęs su demokratų lyderių B. Adamowski pietauti.

Lietuvių konferencija

Chicago Lietuvos konferencijai lietus nepakenks

Konferencija įvyks rugsėjo 24 d. Lietuvių Auditorijoje 3133 S. Halsted St.

Už nuoširdų bendradarbiavimą ir sportišką susitaikymą su klišėmis Chicago parodoje Chicago Lietuvos Taryba dėkoja "Ateities" ir Ralienės šokėjams, tremtinių vyrų chorui, Iz. Motekaitienei, A. Kalvaitytei, J. Jakubėnui, S. Velbasui, I. Eidrigevičiūtei, S. Kalvaičiui, J. Daužvardienei, "Naujienoms", "Draugui", "Margučiai", Sofijai Barcus.

Chicago Lietuvos Taryba

Vidurvakarinėse valstybėse trūksta darbininkų

Darbo departamento direktorius Robert C. Goodvin praneša, kad trūksta specialistų darbininkų.

Daugiausia trūksta sekančiuose miestuose: Rockford, Ill.; Madison and Milwaukee, Evansville, Fort Wayne, Indianapolis and South Bend, Ind.; Flint, Kalamazoo and Pontiac; Cedar Rapids and Des Moines, Ia.; Omaha; Jacksonville, Fla.; Atlanta; Austin and Dallas; and Charlotte, N. C.

Priežastys trūkumo — dideli gyventojų poreikavimai ir dideli užsakymai krašto apsaugai. Daugiausia trūksta mekaničių, elektros ir orlaivystės inžinierių, braižytojų (tool designers), mašinistų, tool and die makers. Ypatinai trūksta darbininkų specialiai statybai, lėktuvų dirbtuvėms, nėra nors ir mažai patyrusių sutelkėjų (assemblers).

Tolimesnis tyrimas įrodė, trūkumas pasireiškė ir todėl, kad pereitą mėnesį buvo įjungta į darbą 10,637 specialistų darbininkų, kuomet birželio mėnesį dirbo tik 3,788.

Darbdaviai liovėsi ieškoję tokių darbininkų, o kiti prailgino darbo valandas dirbtuvėse, kad išpildytų užsakymus.

J. Z.

Vakaruškų atgarsiai

Pirmadieniais per Mrs Barcus radiją yra duodama vakaruškų programa. Praeitą pirmadienį vakaruškose įdalyvavo dainininkas Vengenskas (tenoras), kuris padainavo tris liaudies dainėles, ir tautosakos rinkėjas Juozas Būga, kuris papasakojo juokingus Lietuvos "naminio daktaro" patarimus.

Tą patį vakarą K. Vešota kalbėjo apie laisvės kryžiaus žygį (Crusade).

Šios vakaruškos vyksta kas pirmadienį, 7 val. vakare (banga 1390 k). Vakaruškų sekėjas

—Ekspertai nustatė, kad Ohio nelaimės metu garvežys važiuavo 55 mylių greičiu. Inžinierius turėjo sulėtinti greitį, bet jis jį pagreitino.

LIETUVIŠKOS VISUOMENĖS ŽINIAI!

Šių metų rugsėjo mėn. 16 d., tai yra šeštadienį 7 val. vakare, Marquette Parke (už California ir 69th St.) įvyks lietuvių tremtinių skaučių ir skautų rengiamas didžiulis

SKAUTIŠKAS LAUŽAS

Skautiški pasirodymai ir dainos duos visiems progos išgyventi, porą smagių valandų praleisti drauge.

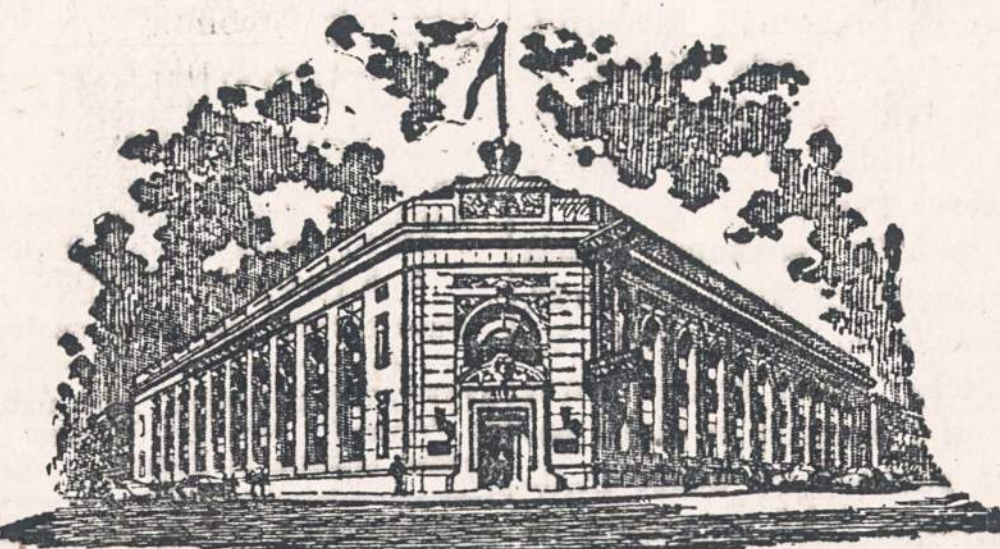
Visus kviečiame skaitlingai dalyvauti. Įėjimas laisvas.

—Chicago Skaučių-tų Vadovybė.

Taupyk Saugiai ir su Geru Uždarbiu

Turtas \$25,000,000. Atsargos fondas \$2,400,000.

Stipriausia Taupymo Įstaiga Amerikoje.

Standard Federal Building.

Standard Federal Savings

4192 Archer Avenue, Brighton Park, Chicago 32, Illinois.

JUSTIN MACKIEWICH, PRESIDENT IR MGR.
TELEFONAS: VIRGINIA 7-1141.

Narys Federal Savings and Loan Ins. Corp.

Tel. Virginia 7-6583

DR. S. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
Valandos nuo 1—3 ir 7—8
Seredomis ir nedėliomis uždaryta.
Subatomis nuo 1—3.
Rez.: 3241 W. 66th Place
Phone REpublic 7-7868

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
atidare ofisa
10748 SO. MICHIGAN AVENUE
Tel. Waterfall 8-3060
Pirma kasdien nuo 9 val. popiet
ir nuo 7-9 val. vak. išskiriant šes-
tadienį ir sekm. Šešt. pagal susitarimą.
Rezidencija: 10838 So. Wabash Ave.
Tel. Commodore 4-1187

Ofiso Tel. Virginia 7-0036
Rezidencijos telefonas
BEverly 8-8244

DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
nuo 2—4 ir nuo 6—8:30 v. vakaro
šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų
Trečiadieniais pagal sutartį.

DR. I. E. MAKAR
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
11750 So. Parnell Ave.
VALANDOS: nuo 2—4 ir 6—8
TEL.: PULLman 5-8277

A. Montvid, M. D.
West Town State Bank Bldg.
2400 WEST MADISON ST.
Val.: 1 iki 3 popiet; 6 iki 8 vak.
Telefonas: SEeley 3-7330
Namų tel. BRunswick 8-0597

DR. STRIKOL
Gydytojas ir Chirurgas
Ofisas 4645 SO. ASHLAND AVE.
Ofiso valandos: nuo 2—4 ir 6—8; 3; Ser. Sub ir Ned. tik pagal sutartį.
Ofiso Telefonas Yards 7-4787
Namų Tel. PROspect 6-1930
Jei neatsiliepys viršutiniai telefonai, saukite Midway 3-0001

DR. C. Z. VEZELIS
DANTISTAS
4645 So. Ashland Ave.
arti 47th Street
Telefonas Yards 7-2246
Valandos: nuo 9 iki 8 val. vakaro.
Seredoj pagal sutartį.

DR. BRUNO J. ZUBRICKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2551 WEST 63rd STREET
(netoli Sacramento Ave.)
VALANDOS: 2—4 popiet 7—9 vakaro, trečiadieniais ir sekmadieniais pagal susitarimą.
Telefonas HEMlock 4-7899
Namų Tel. HILtop 5-2557

KITI LIETUVIAI DAKTARAI

DR. PETER T. BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
6757 So. Western Ave.
CHICAGO, ILL.
Telefonas:
Ofisas HEMlock 4-5849
Rezidencija HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Antrad., Ketvirtad. ir
Penktad. 1:30—4; 7—9 vakaro
Treč. ir Šeštad. tikrai susitarus.

DR. B. C. BRUZAS
DANTISTAS
VALANDOS: 10 iki 8.
Trečiadieniais tik susitarus
4003 Archer Avenue
Truputį į rytus nuo California
Tel. Yards 7-7772

DR. STASYS BUDRYS
IR
DR. MILDĄ BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAJ
5946 W. Cermak Rd. Cicero, Ill.
VAL.: 2—5 ir 6—8, šeštad. 2—4 p.p.
Tel. ofiso OL 2-3652, rez. YA 7-8283

Ofiso tel.: YARDS 7-1166
Rezid. tel.: DANube 6-1126
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 W. 35th Street
Kampas Halsted ir 35-tos gatvės.
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val. kasdien. Atidaryta trečiadieniais ir šeštadieniais; ketvirtad. ir penktad. tik iš anksto susitarus.
Rezid.: 3247 So. Emerald Avenue

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2—4 p. p. ir 7:30—9 vak. Šeštad. nuo 2—4 p. p. Trečiad. ir Sekm. uždaryta
Ofiso Tel.: PROspect 6-3838
Resid. Tel.: VIRginia 7-2421

Ofiso ir Namų Tel. RELiant 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis Gydytojas)
3925 W. 59th Street
(Prie Pulaski Road)
VALANDOS: 2—4 popiet, 6:30—8:30 vakarais. Trečiadienį pagal sutartį.

DR. J. MOCKUS
DANTISTAS
7550 So. Halsted St.
Tel. HUDson 3-2096
OFISO VALANDOS:
1:00—2:30, 6:30—8:30
Trečiadienį uždarytas
Antradienį ir Šeštad. vak. uždaryta.

DR. EDWARD B. MURASKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas:
5452 So. Kedzie Ave.
VALANDOS: 1 iki 4 ir 7 iki 9 kasdien, išskyrant treč., šešt. 2 iki 4. Ofiso Telefonas: GHOvehill 6-1321
Rezid. Telefonas Vincennes 6-3900

Emerg. Tel. KEdzie 5-2868
Dr. Emily V. Krukas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4146 Archer Avenue
CHICAGO, ILL.
Tel. LAFayette 3-3210
Val.: pirm., antrad., ketv. 12—2:30 6—9 vak., penkt. ir šešt. 12—2:30
6234 Archer Road
ARGO, ILL.
Tel. SUMMIT 1580
Val.: pirm., antr., ir ketv. 3—5 v. v. trečiad., penkt. ir šeštad. 3—8 v. v.

DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS - CHIRURGAS
Ofiso telefon.: HEMlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVENUE
Rezid. telefon.: COMmodore 4-8364
10828 SO. WABASH AVENUE
Val.: 2-4 ir 6-8 vak. Šešt. tik 2-4 p. p. Neturi valandų Trečiad. ir Sekmad.

KITATAUČIAI DAKTARAI

Dr. Charles Segal
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4740 So. Ashland Ave.
(2-ros lubos)
Ofiso Telefonas: YARDS 7-0554
Jei neatsiliepia saukite—
Res. Tel.: MIDway 3-2880
OFISO VALANDOS:
Nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 2 iki 4 val. popiet, ir nuo 7 iki 8:30 v. vak. Sekmadienį nuo 10 v. iki 12 dienos

NUO UŽSIENIŲ ATYRU SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ IR ODOŠ LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENU, ATYRŲ ir SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ, jie negali namie sėdėti ir naktimis miegoti, nes jų užsiėmusios žaizdos niešči ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų, atyru ir skaudžių žaizdų, uždekte LEGULO Ointment. Jų gydomoji ypatybė palengvins jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jas taipgi nuo skaudžių nudegimų. Jos taipgi pašalina niežėjimą ligos, vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina perštėjimą ligos, vadinamos ATHLETE'S FOOT, sustabdo džiūvimo odos ir perplyšimą tarpiniųjų. Jos yra tinkamos vartoti nuo džiūstančios ir suskylusios odos. Jos yra geros gyduolės nuo visų išvirsnių odos ligų. LEGULO Ointment suteiks jums pagalbą nuo nuvargusių, perštamų ir niežtinčių kojų. Legulo Ointment yra parduodamas po 75c, \$1.25 ir \$3.50. Pirkite vaistinėse Chicagoje ir apylinkėse arba atsiųskite money order į:

LEGULO, Department J, 4847 W. 14th St. Cicero 50, Ill.

CONRAD
FOTOGRAFAS
Studija įrengta pirmos rūšies su moderniomis užlaido mis ir Hollywood'o sezonais. DARBAS garantuotas.
414 W. 63rd St.
Tel. EN 4-5883-40

Pas Budriką jus geriau nupirksite (baldus) rakandus. Čia rasite 40 įvairių žymiausių išdirbysčių, Kroehler, Pullman, Simmons, Sealy, Thayer, Lees, Armstrong, Lloyds, Rembrandt. Elektrikiniai šaldytuvai, Televizijos setai, Skalbijamos ir prosyimo mašinos, Siuvamos mašinos, Rašomosios mašinėles, Jewelry ir kitkas.

JOS. F. BUDRIK, Inc.

3241 SO. HALSTED STREET
Radio valanda, leidžiama 21 metai iš WCFL 1,000 kil. stoties, sekmadieniais 5:30 iki 6:00 vakare, su dideliu orkestru ir žymiais dainininkais.

SOPHIE BARCUS

RADIO VALANDA
IS STOTIES
W. G. E. S.
5000 watts—1390 kil.

Kasdien: Pirmadienį iki Penktadienio nuo 8:45 iki 9:30 ryte. Ir kas Pirmadienį nuo 7:00 iki 8:00 valandos vakare
Lietuviškos Vakaruškos
Tel.: HEMlock 4-2413.
7121 So. Rockwell Street, Chicago 29, Illinois

VISKO UŽTEKTINAI TUOJ PRISTATOM

Baldai, šaldytuvai, pečiai, skalbiamos mašinos, lovos, matrasai, kilimai. Radio, televizijos setai, baldai vaikams.

Žemos kainos, lengvi išmokėjimai
DIDELIS PASIRINKIMAS
Baldai pagal užsakymą.

ROOSEVELT
Furniture Co., Inc.
2310 W. Roosevelt Rd.
SEeley 3-4711

Planavimas ir Taupymas daro žmogų laimingą. Pradėk taupyti nors po truputį kas savaitę. Pas mus jūsų sutau-
pas yra apdraustos Federal Savings and Loan Insurance Corporation, iki \$5000.00 ir neša gerą dividendą. Duodame paskolas namams lengvais išsimokėjimais.

UNIVERSAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1739 So. Halsted Street Tel. HAYmarket 1-3317
Daily 9:00 A. M. to 5:00 P. M.; Thursdays 9:00 A. M. to 8:00 P. M.
Wednesdays and Saturdays 9:00 to 12:00 Noon.

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

Take it easy

Kai civilinės gynybos vadovybė paskelbė, kad netrukus Chicagoje "žūs" 106,000 gyventojų nuo "numestų" atominių bombų, kai kurie žmonės išsigando. "Nedera užmušti tiek daug žmonių vien praktikavimosi tikslu", kreipėsi į miesto valdybą viena neapsityrusi moteriškė. Kitas vėl sako: "Kodėl jie nemeta bombų kur nors už miesto, krašte?"

Todėl Chicago civilinės gynybos pareigūnai tuos ir kitus žmones išpėja, kad nėra ko šiuo sykiu gąstiotis. Jokių tikrų bombų nebus numesta. Tai tėra tik popieriaus bandymas. Paprastai sakant, Chicago duotas uždavins: ką ji darytų, jei 3 atominės bombos būtų numestos į miestą. Visi sprendimai bus atlikti prie žalio staliuko. Net ir tariami sužeistųjų nereikės vežti į ligonines.

Krašto saugumo ištekliai tarbos (NSRB) pareigūnai pareiškė: "Mes iš tikrųjų nematome užmušti 106,000 žmonių. Garbės žodis". Taigi nėra ko gąstiotis. Take it easy!

Liudija bylos pradėtojas

Prisiekusiųjų teismui ėmė liudyti kalnys Farrell, 26 m., kurio pareiškimai davė pradžią Cook apskrityje kalėjimo sąlygų tyrinėjimui. Jis pastebėjo kito kalinio kišenėje kelis rakus dublikatus.

Mrs. Gassaway, buvusi kalėjimo šeimininkė, sako, jog ji su kitais dalyvavusi gėrime smuklėje, kur buvę, be Mrs. Gregory, tada paleistos kalinės, susirinkę keli kalėjimo sargai, kalėjimo šeimininkė Bugal, jos vyras ir kiti.

Atvyko liudyti ir E. Leonardo motina apie savo sūnaus apsilankymą pas ją, kai jis dar sėdėjo kalėjime. Staiga, netikėtai pasisūlė liudyti ir kitas Mrs. Leonard sūnus, John, 30 m., 2425 Filmore. Jis pareiškė, jog jo brolis esąs prigavikas, melagis, teisėjai jo neturi klausyti. Teisėjams buvo juoko jį klausinėjant. Teisėjas Brown pasakė: "Sakykime, aš jums pasakysiu kad Eddie buvo jūsų motinos namuose su Mrs. Gregory?" O John atsakė: "Aš žinau kad jis buvo motinos namuose, nes aš taip pat ten buvau. Bet niekuo netikėkit "Eddie, ką jūs jums besakytų".

Chicago atvyks opera

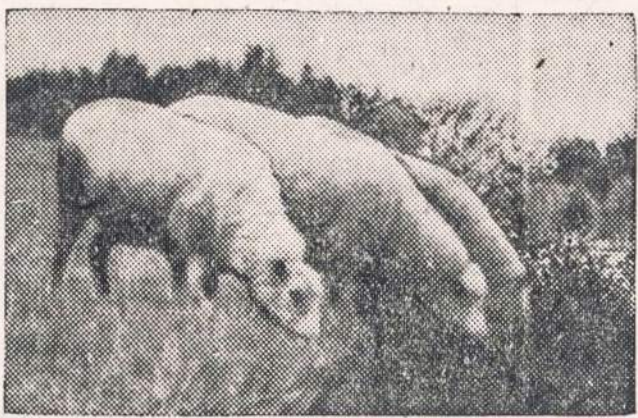
AFL muzikų pirmininkas Petrillo buvo nuvykęs į New Yorką ir susitarė su New York City Center of Music and Drama, kad New York opera ir šiais metais atvyktų į Chicago. Jos spektakliai prasidės lapkričio 15 dieną, kaip anksčiau ir buvo numatyta.

Kaip žinia, anksčiau New York opera buvo atsisakiusi bevykti į Chicago, nes vietinė muzikų unija reikalavo, kad operos orkestre čia griežtų vien Chicago muzikų unijos nariai. Dabar sutarta, kad orkestre bus 60% dalyvių iš Chicago ir 40 iš New Yorko. Viso operos orkestro dalyvių yra 60. Šiuo kartu New York operai už spektaklius (70 - 80 valandų) čekagiečiams orkestro dalyviams teks išmokėti 8,400 dolerių vietoj \$18,000, jei visi dalyviai būtų turėję būti paimti iš Chicago.

Taigi Chicago didmiestis nepaliks šimet be operos.

Ta proga prisimintina, kad Kaune, o vėliau ir Vilniuje bent kelis kartus per savaitę būdavo statoma opera per išsimetus, išskyrus vasaros atostogas. Vėliau buvo dar ir operetės teatras.

"PIRMYN" CHORO PIKNIKAS

KEPTAS AVINAS, JAUTIENA, BAR-B-Q

Sekmadienį, Rugsejo-September 17 d.

LIBERTY PARKE
WILLOW SPRINGS, ILLINOIS

STURONO MUZIKA SOKIAMS PRADŽIA VIDURDIENI
Būkite malonūs atsilankyti. Kviečia "PIRMYN" CHORAS.

V. Andriulio byla

GINČAS DĖL "VILNIES" STRAIPSNŲ

Vakar federalinėje troleje Chicagoje, prie Van Buren ir Canal gatvių, buvo tęsiamas Vinco Andriulio deportacijos bylos svarstymas. Iki pietų pertraukos liudininko kėdėje sėdėjo V. Ambrose, kuris atliko vertimą straipsnių, išspausdintų "Vilnyje" ir prodančių, kad tas laikraštis yra komunistinis. Liudyti V. Ambrose pradėjo antradienį po pietų; paskui sugrįžo į tardymo kambarį trečiadienį ir tęsė parodomų davimą vakar.

"Vilnies" straipsnių vertimų nuorašus buvo parsinešusi namo V. Andriulio gynėja Pearl Hart ir patikrinėjo jų tikslumą. Prieš teisėją ji pripažino, kad vertimai yra iš esmės tikslūs. Tačiau advokatė priešinosi tam, kad šita medžiaga būtų priimta įrodymu. Ji sakė, kad straipsniai parodo, jog "Vilnis" komunistinis laikraštis, bet tai neturi reikšmės V. Andriulio byloje, kadangi jis "Vilnies" redaktorius dirbo tik kaip bendrovės pasamdytas darbininkas.

Valdžios advokatas Friedman perskaitė vieną straipsnio ištrauką, liečiančią V. Andriulį, norėdamas tuo įtikinti teisėją, kad tie straipsniai turėtų būti priimti šioje byloje. V. Andriulio advokatai smarkiai priešinantis, prieš darant sprendimą, ar priimti šitą medžiagą įrodymu, jis paėmė noris susipažinti su tų straipsnių turiniu. Po to buvo paskelbta pietų pertrauka.

"Vilnies" numeriai ir V. Andriulio inkriminuojamų straipsnių vertimai sudaro didelį punda popieriaus. Kol visa šita medžiaga bus išnagrinėta teisme, reikės nemaža laiko.

Jaunuolių namų istorijos

Dvi 16 metų mergaitės papasakojo valstybės gynyboje padėjimui Schaffenegger, ką jos žinančios apie brutalumą ir nedoravimą jaunuolių sulaikymo namuose. Prokuroro pad. nuomone, jos teptatvartinumas gaudus dėl nemoralizmo. Jis tirsias gyvenimo sąlygas tuose namuose ir apklausinėsis State Training School for Girls Geroje, kur esančios ir kai kurios mergaitės buvusios jaunuolių arešto namuose.

Teisėjas Dunne yra sudaręs 50 puslapių aktą, kuriame aprašomos pasibaisėtinos sąlygos jaunuolių sulaikymo namuose, 2240 W. Roosevelt Rd. Šiuos namus prižiūri 149 tarnautojai, vyrai ir moterys.

Jaunuolių namų mokyklos tyrinėjimą pažadėjo padaryti ir mokyklų prižiūrėtojas Hunt, nes ji yra švietimo tarybos žinioje. Dunne pranešime pažymėta, jog viena buvusi jos lankytoja pareiškusi, kad ta mokykla tebuvo juokų darbas, ir tos mokinės knygoje trūkė daugelio puslapių.

SPORTAS

Chicago futbol (soccer) pirmenybės

Pereitą sekmadienį prasidėjo Chicago miesto futbolo pirmenybės. Lygos klasėje įvyko dvejų rungtynės. Hansa nugalėjo Slovaks 3:1, o Eagles netikėtai aukštu rezultatu nugalėjo Vikings 6:0.

A klasėje įvyko šešerios rungtynės. Rezultatai: Maroons - Apollo 3:2, Hakvah - Coal City 1:0, Falcons - Rangers 5:1, Necaxa - Norwegians 7:2, Lions - Wisla 7:3, Fichte Rams - Rockford 6:1.

Ateinantį sekmadienį pirmenybės tęsiamos. Labai galima, kad lietuviai nesudarė komandos ir neįsijungė į pirmenybes.

Vokietijoje viešinti Jugoslavijos futbolo taurės laimėtoja Belgrado "Raudonoji Zvaigždė" pirmos rungtynės laimėjo prieš BC Augsburg 4:2. Pažymėtina, kad šioje komandoje žaidžia geriausias Europos pusėšinis puolėjas Rojo Mitic.

Pirmosioms pokarinėms futbolo rungtynėms su Šveicarija, Vokietijos rinktinė numatoma šios sudėties: Flotho, Burdinski, Paroky, Mebus, Streitle, Roering, Hofmann, Morlock, O. Wadter, F. Walter, de la Vigne.

Naujas Vokietijos futbolo meistris VFB Stuttgart gastrolų rungtynėse pralaimėjo prieš Borussia Dortmund 1:3 ir prieš FC Koeln 2:3.

Emil Zatopek (Čekoslovakija) pagerino savo paties pasiekimą 10,000 m pasaulinio bėgimo rekordą, nubėgdamas šį nuotolį per 29:06,2 min. Tai kažkas nepaprasto, nes visai priartėta prie 29 min. ribos.

Tarptautinės plaukimo rungtynės JAV - Japonija laimėjo amerikiečiai 31:11. Šiose rungtynėse amerikietis Ford Konno įšiekė naują pasaulio plaukimo rekordą 1500 m. Jo laikas 18:44,4 min.

Terry Allen (Anglija), lengvojo svorio pasaulio bokso meistris, pralaimėjo savo titulą havajiečiui Dado Marino. Su šiuo pralaimėjimu Europa neteko paskutinio pasaulio bokso meistrerio titulo.

Vokiečių sunkaus svorio bokso meistris, Hein Ten Hoff, apgynęs savo titulą prieš W. Kolbrecher, žada antrą kartą važiuoti į Ameriką ir siekti pasaulio sunkaus sv. bokso meistrerio vardo. Prieš porą metų jis buvo atvykęs į Ameriką, bet vietinė spauda jį apšaukė nacių, ir neprileido rungtyniauti. K. K.

TEISINA ARTISTE

The American Broadcasting Co. nesutinka su artistės Gypsy Rose Lee apkaltinimu jos simpatijomis bolševikams. Kaip žinia, tokį apkaltinimą išskėlė American Legion Illinois skyriaus antisubversyvinio komite-

CLASSIFIED ADVERTISEMENTS

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, žemė - Fardavimui
2 AUKSTŲ mūrinis namas, 2 po 5 kamb. flatai ir tavernos biznis, yra 6227 So. Ashland Ave. Dėl žinių šaukite įgaliojintį bet kada
Hilltop 5-1736.

6 KAMBARIŲ namas. 2 karų garažas. Ant 70 pėdų loto. Charles Pinkoski, New Avenue, Lemont, Ill.

7 KAMBARIŲ bungalow. Taipgi 3 kambariai beismonte. Alyva šildomas. 2 karų garažas.
5649 So. Campbell.

MARQUETTE Parke 8 kambarių su pajamoms namas; 2 kambariai beismonte. Plytų ir medžio medžiagos. Kaina \$13,800. Prospect 6-8856.

AUKSO KASYKLOS APYLINKĖ Puikus pirkimo distrikas. Naujas "super mart" greitai atsidaus tam pačiam bloke. 1 krautuvių ir 2 flatai. Medinis, naujai apdengtas su "insul brick", ant cementinio pamato. Namai A-1 stovy. Pajamų \$210 i mėnesį. Nuomininkai patys apšildo. Kaina \$15,500. Šaukt savininką Aberdeen 4-9040 nuo 10 ryto iki 4 popiet. Po 5:30 valandos šaukite: Prospect 6-9484.

PARDUODA mūrinį namą su tvirta verna prie dirbtuvių. Geras biznis geriam žmogui. Pirkėjas gali užimti 2 pagyvenimus. Portsmouth 7-9745.

PARDAVIMUI arba mainymui i farmą, namas su tvirtomis siena 4 flatų kambariai. I gėra farmą Indianoje arma Michigan valstybės. Kad būtų gasas, elektra ir vanduo. Agentai neatsiūskite. Kreipkitės 1818 Canalport Ave.

KAD sutvarkyti nuosavybę, 6-šių apartamentų namas. 3330 Fulton Blvd.

5 KAMBARIŲ Georgian. Naujai dekonuotas. Tyle praeikla. Vientian blind, storm sashes, sieteliai. Gera transportacija. 5519 So. New England Ave.

FARMS FOR SALE
Arti Parduvimui
IOWA. Parduoda Clayton County farmas. Nuo 5 iki 526 akrų. Bargeinai nuo \$50 už akrą ir aukščiau.
G. J. GRAF, Broker
Elkader, Iowa.

TO RENT-WANTED
Ieško Renduoti
REIKALINGAS 2 kambarių butas dėl vedusios rimtos poros. DANUBE 6-3859.

FURNISHED ROOMS-TO RENT
Gyvenimui Kambariai

KAMBARIŲ VYRAMS
Furnišuoti, dideli, šviesūs ir parankūs. Viečiai atremontuoti, renda pigi - \$15 mėnesiui.
LITHUANIA HOTEL
1606 So. Halsted Street.
Tel. TAYLOR 9-2733.

RENDON furnišuotas miegamasis kambaris vienam dirbančiam vyrui. 3422 So. Morgan St., 1-mas aukštas.

ISNOMUOJAMAS šviesus, didelis, atskiru įėjimu kambarys. Krosnelė virimui ir šaldytuvus. Pagaideiama vedusi pora arba dvi mergaitės.
Teirautis: Livingston 8-8913.

FOR RENT-IN GENERAL
Bendrui-Rendi

RENDON 2 kambariai sklepe. Šilima, rakandai ir maudynė. Galima gauti už šilmos prižiūrėjimą. Gera proga dėl DP. 5514 S. Emerald Ave., Chicago. 3 aukštas iš kiemo, arba telefonuokite vakarais EN 4-5293, klauskit Mrs. H. Plecko.

FURNITURE-FIXTURE FOR SALE
Rakandai ir Išsiai Parduvimui

KAURU, BALDU VALYMAS
Specialiai 9x12 kuro išvalymas \$3.95. Mažas kuras išvalomas dykai, su užsakymu. Seklyčios setas išvalomas ir "mothproofed".
ARISTO RUG & FURNITURE
CLEANERS-SPaulding 2-1637.

MODERNIZUOKIT
Savo Virtuvę

arba Bathroom su Steel Wall Tile kambarys 4x7, 4 pėdų aukščio \$59.00. Sudėsimas - Kreditas.
Lafayette 3-2977
Pasirinkimas gražiausių spalvų.

ALIEJAUS šildytojas, kaip naujas, su "drums". 3426 So. Wallace St., pirmas aukštas iš kiemo.

PARDAVIMUI pečius, lova, 2 matracai ir "davenport". 3305 So. Halsted St., 3 aukštas iš priekio.

to pirmininkas (Clamage). Dabar jis aiškinasi, jog jis artistę apkaltinęs ne legiono, bet savo vardu.

Gypsy griežtai paneigė jai primetamus kaltinimus.

Radio artistų sąjunga pasiūžusi apsaugoti savo narius nuo neteisėgų apkaltinimų pro-bolševikinių nusistatymu.

HELP WANTED-MALE
Reikia Darbininkų
DIRBUVĖS VYRU
Nuolatinis darbas, augančioje industrijoje; puiki proga ateičiai.
Atsiskaitę ypatingai
KIECKHEFER CONTAINER CO.,
Garden St. ir Roosevelt Ave.,
Bensenville, Ill.

WESTINGHOUSE

has openings

ON 1st OR 2nd SHIFTS

for

experienced

**BRAKE OPERATORS
SHEAR OPERATORS
LATHE OPERATORS**

Many Employee Benefits

**WESTINGHOUSE
ELECTRIC CORP.**

3900 W. 41st STREET

Reikia

AUTO MECHANIKŲ-FORD

A-1 mechanikų, turinčių patyrimo prie Fordo. Viena iš geriausių šapų pietų miesto dalyje. Patrauklūs uždarbiai tinkamam žmogui. Kreiptis reikia asmeniškai.
RITZ CENTRAL MOTORS, Inc.
5518 South Lake Park Ave.

FINIŠERIAI

Sprayers, Sanders, Rubbers, Fillers ir Helpers

STALIAI

ir sudėstytojai
Nuolatinis darbas. Gera alga.

DOETSCH & BAUER

1534 ALTGELD
(arti Ashland ir Fullerton)

REIKALINGI TUOJAU
DU PEKURIJAI (patyrę)
dėl
"LOW PRESSURE" BOILERIO
taipgi
DZENITORIAUS - MAINTENANCE
vyrų bendram užlaikymo darbiui.
5% dienų savaitėje.
Valandos nuo 8 ryto iki 4:30 popiet.

Matykite
MISS CURRAN
LOYOLA UNIVERSITY
6525 Sheridan Road
Tel. Whitehall 4-0800.

REIKIA
METALO SKIRSTYTOJO
Patyrusio, Pastovus darbas.
GERAS MOKESTIS
MIDWEST COMPRESSED
STEEL CO.
1854 West Webster Ave.

REIKIA PATYRUSIO DIE SETTER
prie punch press, suprantančio apie
"air cushions" darbą. Geras mokes-
ti. Viršlaikis. Hospitalizacija.

ALTO MFG. COMPANY
1647 Wolfran.

SCREW MACHINE SETTER
galintis paimti atsakomybę naktinės
pakaitos darbe. Multiple Spindle
mašinos operatoriaus. Aukščiausia
alga. Apmokami šventadieniai.
METOMIC CORPORATION
2944 W. 26th Street.

FLOOR MOLDERS
Gray iron jobbing foundry.
Geras atlyginimas ir geros sąlygos
Apmokamos atostogos, šventadieniai
C. H. MILLES FOUNDRY CO.
2201 West 35th St.

Reikia

VYRU

į scratch shop in gray
iron foundry

Pastovus darbas.

**VIERLING
STEEL WORKS**

313 W. 23rd St.

VAIRUOTOJO - PARDAVĖJO
Garantuota alga ir komisas įstei-
tam "soda water" išvežiojimui pietų
ir vakarų teritorijoje.
HENRY BURKHARDT, INC.
606 W. 18th St. Tel. Canal 6-0436.

REIKIA patyrusio bucherio.
1138 BRYN MAWR.

MOLDERS - CORE MAKERS
Loose pattern, floor and bench.
Unifinė mokesčiai.
Puikiosios darbo sąlygos
NICHOL STRAIGHT FOUNDRY
COMPANY
3174 Archer.

CANVASSERS
dėl naujos rūšies malevos
Pati save parduoda
AUKŠČIAUSIAS KOMISAS
SCOTT - ENGLISH CO.
730 No. LaSalle St.

HELP WANTED-MALE
Reikia Darbininkų
DIRBUVĖS VYRU
Nuolatinis darbas, augančioje industrijoje; puiki proga ateičiai.
Atsiskaitę ypatingai
KIECKHEFER CONTAINER CO.,
Garden St. ir Roosevelt Ave.,
Bensenville, Ill.

MOKINIŲ reikia jaunų vyrų mokyti upholstery amatą, nereikia patyrimo. Mokestis pradžioje 95c. valandą. FENSKE BROS., 1666 N. Throop St.

UPHOLSTERERS. Patyrusių reikia. Pastovus darbas.
FENSKE BROS.
1666 No. Throop St.

REIKALINGAS vyras dirbti virtuvėje. 3465 So. Morgan St.

SITUATION WANTED
Ieško Darbo
JEIGU kam reikalingas karpenderis šaukite YARDS 7-4930.

HELP WANTED-MALE-FEMALE
Reikia Darbininkų ir Darbininkių

VYRAI IR MOTERYS, matykite mūsų turto dėl įvairių patyrusių ir nepatyrusių, rašinių ir dirbtuvių darbų. Turime daug valgyklų darbų. ATLAS EMPLOYMENT SERVICE 6219 So. Halsted St. WE 6-8401. Įėjimas iš Ace Teatro koridoriaus.

HELP WANTED-FEMALE
Darbininkių Reikia

KLERKŲ - TIPISTŲ
Yra keletas vietų didelė spaudos įstaigų gabiams, malonaus būdo jaunoms merginoms. Priims ir pradedančias. 5 dienų, 37% valandų savaitė. Pietinė miesto dalyje. Įvairi transportacija. Šaukite:
Victory 2-3245 - Ext. 214.

SKALBYKLOS MERGINŲ
Išmokys trenimis
prie darbo kaip "feeders" lanksty-
mo, užbaigimo. Puikus mokeskis, bonusas. Aprauda, atostogos, modernus įrengimas. Švairi, šviesi ir oringa vieta. Union Linen Supply, 4131 Ravenswood Ave. (arti Irving Park L.).

REIKALINGA moteris prie namo darbo mažoj šeimynoj. Kambarys ir valgis vietoj. Tel. Mulberry 5-1338.

IVAIRIAM VIRTUVĖS DARBUI
Kad turėtų kiek patyrimo prie patai-
symo salonių. Nedidima šeima, ar sekmd. Valandos 1:30 iki 9:30. Gera alga. Proga nuolatiniam darbiui atsakomajai ypatai.

STALEY'S RESTAURANT
127 S. Wells St. Ateikite po 3:30.

PERSONAL
Asmenų Ieško
LEONAS KILČIAUSKAS, kilęs iš Radviliškio, šiuo metu gyvena MELBOURNE (Vic.), M. W. Hotel, Fisherman's Bend Lorimer St. AUSTRALIA, ieško draugu ir pažįstamų Amerikoje.

BUSINESS CHANCES
Biznio Progos

REZORTAS, lunch room, taverna, viešas garažas, 7 kambarių namas. 3 cottages. Yra trout lake, 18 mylių i Žiemus nuo Wisconsin Dalis. 3 akrai žemės. \$13,000. Jeigu tu tau imsite. Highway 13, Ray Garthwait, Adams, Wis. Phone Adams 21F41.
PARDAVIMUI taverna su namu. 5 kambariai užpakaly. Gerai išdirbtas biznis per 16 metų Kaina prieinama. Lafayette 3-3255.

DIDELIS BARGENAS DĖL
PRIEŽASTIES LIGOS
Pardavimui taverna ir restoranas prie dirbtuvių. Biznis išdirbtas. Už viską tik \$2,800. Vėrta du svk dau-
giau. Atsakykit 506 W. Pershing Rd.

TAVERNOS biznis ant 59th St. arti Kedzie. Prieinama nuoma, geras lyas. Dėl žinių šaukite bet kada
Hilltop 5-1736.

PARDAVIMUI TAVERNOS BIZNIS
su visais naujais įtaisymais.
Tel. DANUBE 6-9793.

LOCKER PLANT, maršotas. Naujas modernus namas. Šviežios, šaldytos prekės, urmo ir retail kainomis. Deformant War 2. Rūktvi. priręnti dešras, osukštiena. Lake region. 900 kolegijos studentų. Darbo sezonas artinas. 4 vyrai. Paims už 1/3 mokesčio. 5000 gyventojų.
DIWST'S MARKET
Whitewater, Wis.

PARDAVIMŲ MODERNIŠKA
T and T TAVERNA
Visi puikūs įrengimai, automatiški šaldytuvai, ilgas lysas, jauki vieta. Salygas patirsite vietoje ir jos bus prieinamos. 2908 W. 63rd Street, REpublic 7-9624.

PARDAVIMUI grosnė, delikatesų ir mokyklos reikmeniu krautuvių, su gyvenimui kambariais. Parduodama dėl nesveikatos. Ideali vieta porai arba našlei. 5331 S. Halsted St.

LIKĘSIŲ KRAUTUVIŲ IR NAMAS
Pardavimui likeriu krautuvių ir namas. 5 nermainomi kambariai viršui. 2 maudynės. Geras dabar daromas biznis. Parduodama dėl nesveikatos.
ED VISH LIQUORS
2549 W. 69th St. Grovehill 6-5590.

AUTOS-TRUCKS FOR SALE
Autai ir Sunkvežimiai Parduvimui

MAY MOTORS

Mūsų reputacija paremta faktais, kad mes siūlome tikrai kokybės karius. Tobuli, kaip nauji, vieno savininko vartoti. Tie, kuriuos mes manome nėra aukščiausios rūšies, yra gauti iš kitur. Jūs esate saugus, kai perkate pas mus.
1949 OLDS, "88" club sedan..... \$1995
1949 LINCOLN Cosmp. 2 dur. \$2195
1949 FORD Custom 2 durų..... \$1475
1948 OLDS, "98" Conv. Cpe. \$1795
1948 CHEV. Fleetmaster 2 dr. \$1275
1947 OLDS, "98" 4 durų..... \$1395
1947 PONTIAC 4 durų..... \$1295
1946 OLDS, "76" Club Sedan.....\$995
1942 OLDS, "66" 4 durų..... \$495
1940 NASH 2 durų..... \$395
ir daugelis kitų.
PRITAIKOMI ISSIMOKEJIMAI
MAY MOTORS SALES
7411 So. Halsted Street
Olds, dyleris per ketvirtį amžiaus.

STRATFORD MOTOR SALES
Autor. Hudson Dealers nuo 1917 m.
VARTOTŲ KARŲ SKYRIUS
SIOS SAVAITES SPECIALAI
'48 HUDSON super six 2 dr., radio, šildytuvus. 12 mėn. ar 12,000 myl. rašyta garantija..... \$1395
'48 KAISER 4 durų..... \$ 985
'48 DODGE, cust. sedan. Radio, šildytuvus, sėdynių uždangos, fluid drive. Tikra Gražuolė..... \$1395
DAUG KITŲ